

Fagbladet

OFFICEREN

03 / JUNI 2023

TILLIDSREPRÆSENTANTER:

VIGTIGT AT VÆRE SYNLIG

NÅR DU SKAL UDSTATIONERES
MØD DIN VÆRNSFORMAND - BEREDSKABSSTYRELSEN
I NATO-UDVIDELSENS BRÆNDPUNKT
ØVELSE HUGIN 2023

L.F. Jepsen

INDHOLD

NR. 3/2023

Leder

Kort nyt

Mens vi venter på milliarderne

Tillidsrepræsentantseminar

Tillidsrepræsentanten er blevet vigtigere

- Fin mulighed for at tage medansvar
- Det hele er vendt på hovedet
- Vigtigt at være synlig
- Tillidsrepræsentant for alle

Faglige Forklaringer

Mød din værnformand - Beredskabsstyrelsen

- Synlighed i det faglige arbejde

Stor opmærksomhedsøvelse bragte officerer fra flere kategorier sammen om fælles mål

Norden i NATO:

- I NATO-udvidelsens brændpunkt
- Tøvende farvel til arvesølvet

Verserende sager

Forsidefoto:
Claus Fisker

Bagsidefoto:
Kasper Brøndum Andersen

800 MILLIONER KRONER KAN SELVFØLGELIG VÆRE EN GOD START

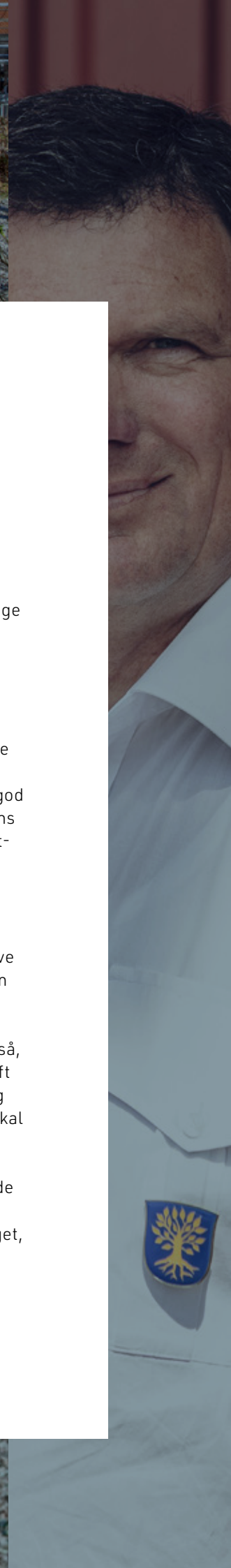
Formand
Niels Tønning
niels@hod.dk

JEG TROR, AT DER TIRSDAG D. 30. MAJ VAR EN DEL, DER - SOM JEG - SPÆNDT FULGTE MINISTERENS FREMLÆGGELSE af regeringens oplæg til forligsforhandlingerne. Men vi var nok også nogle, der umiddelbart havde svært ved at få hænderne op over hovedet i begejstring over indholdet.

Det er fint, at der med oplægget skabes sikkerhed om Forsvarets økonomi i lang tid frem. Det giver derfor også god mening, at der lægges op til et rammeforlig, da det tilfører en nødvendig fleksibilitet i forhold til den teknologiske og sikkerhedspolitiske udvikling i perioden.

Man må selvfølgelig anerkende, at regeringens oplæg - i respekt for rummet til forhandlingerne med forligskredsen - ikke kan være særlig konkret. Men man kunne - ikke mindst på grund af den for mig lidt søgte inddragelse af donationerne til Ukraine-fonden i to procents-målsætningen - få den tanke, at pressemødet og måske også de nu igangsatte forhandlinger mest af alt er vigtigt for regeringen i forhold til fortællingen i NATO på topmødet i Vilnius d. 11.-12. juli.

Og ja - der blev lagt op til et historisk økonomisk løft af Forsvaret, men udfordringerne med fastholdelse og rekruttering af personel var bemærkelsesværdigt fraværende i både fremlæggelsen og den officielle pressemeddelelse. Dette til trods for, at både ministeren og stort set alle ordførere i forligskredsen gennem den seneste tid konsekvent har udtrykt, at

netop det vil være altafgørende og den første prioritet at behandle i forhandlingerne.

Jeg havde forventet, at man var nået længere i processen. Ikke mindst i betragtning af, at vi efter et møde med ministeren i marts måned i al hast og med kort termin før påske blev afkrævet vores skriftlige bud på nødvendige tiltag for på kort sigt at "stoppe blødningen" og på længere sigt at udvikle en bedre og mere fastholdende arbejdsplads. Den korte termin begrundedes med muligheden for, at vores bemærkninger og forslag kunne få indflydelse på forhandlingerne i forligskredsen. Men jeg havde også forventet mere fremgang i processen, fordi det nu er mere end et år siden, at arbejdet med ny HR-politik blev afsluttet, og ministeriet på et møde i hovedsamarbejdsudvalget fortalte, hvilke dele af politikken der ville indgå i forligsforberedelsen.

Min optimisme var derfor også behersket forud for et orienteringsmøde, ministeren d. 1/6 afholdt for alle interessenter fra de faglige organisationer, universiteter og erhvervslivet. Hvor jeg fik spurgt ind til de allerede nævnte betænkeligheder, men også

hvornår vi kan have forventning om reelle og synlige tiltag.

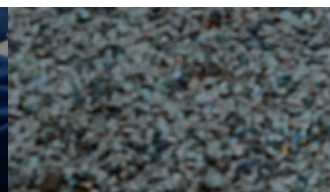
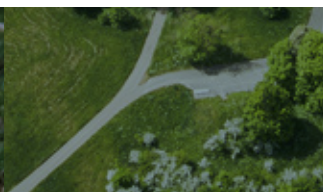
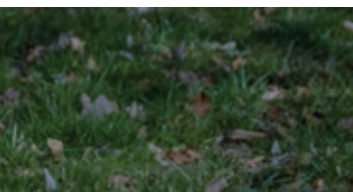
Selv om der i forligsoplægget er afsat 6,9 mia. kr. ekstra i 2024, så kan man også konstatere, at det meste går til kasseeftersynets genopretningsplaner. Reelt er der kun 800 mio. kr., som ikke allerede

er disponeret. Men det vil selvfølgelig også være en god start, hvis det er regeringens oplæg at bruge dem på fastholdelse.

Selv om der i forligsoplægget er afsat 6,9 mia. kr. ekstra i 2024, så kan man også konstatere, at det meste går til kasseeftersynets genopretningsplaner. Reelt er der kun 800 mio. kr., som ikke allerede er disponeret. Men det vil selvfølgelig også være en god start, hvis det er regeringens oplæg at bruge dem på fastholdelse.

Det er nok mindre sikkert, men sikkert er det ifølge ministeren, at emnet vil blive behandlet af forligskredsen inden sommerferien. Det kvitterede jeg selvfølgelig for, men understregede også, at vi nu i længere tid har haft en brændende platform, og de mange gode hensigter skal følges op af reel handling. Ikke i 2025 eller -26, men her og nu. Alt andet kan af de ansatte, som i positiv forventning har afventet forliget,

tolkes som endnu en tom festtale og føre til ny og øget afgang fra Forsvaret.

SENIORSEMINAR

HOD inviterer sammen med PFA til seniorseminarer.

Et todagesseminar mandag den 28. august til tirsdag den 29. august på Kragerup Gods på Vestsjælland, og et endagesseminar hos PFA i København den 30. oktober.

Formålet med seminarerne er at klæde dig på til de sidste år på arbejdsmarkedet og på overgangen til pension eller efterløn – eller eventuelt nyt job.

Både faktisk omkring regler og begreber på området og med inspiration, som du kan bruge til at forholde dig til, hvordan tilværelsen skal forme sig i de kommende år.

På seminaret bliver du præsenteret for en række emner, der ifølge PFA's erfaringer er særligt relevante på netop det sted i livet.

Første seminar foregår mandag den 28. august til tirsdag den 29. august på

Kragerup Gods
Kragerupgårdsvej 33
4291 Ruds Vedby

Andet seminar foregår 30. oktober kl. 8.30-16.00 hos

PFA
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

Tilmelding

Du melder dig til ved at logge på hod.dk.
Scroll ned på forsiden til boksen 'Tilmelding til kurser samt dokumenter og information fra sekretariatet', og så kan du tilmelde dig under Seniorseminar 2023.

Deltagelse er gratis!
Der er kun et begrænset antal pladser, så tilmelding sker efter først til mølle-princippet.

OBS! De to seminarer hænger ikke sammen, så du kan ikke deltage i begge.

HUSK

Vi får ikke automatisk besked!

Hvis du skifter adresse eller ændrer andre kontaktoplysninger, vil vi meget gerne vide det i HOD.

Ring eller skriv til os.

Kontingentet stiger IKKE

HOD's kontingent reguleres normalt med nettoprisindekset to gange årligt. På trods af et fald i inflationen, så er nettoprisindekset steget siden sidste regulering. Men af flere årsager har hovedbestyrelsen valgt ikke at røre ved prisen denne gang, så kontingentet stiger altså ikke her til d. 1. juli.

ADGANG TIL HOD.DK

Vi oplever, at medlemmer ikke kan få adgang til vores hjemmeside, når de er koblet op på Forsvarets netværk (internet).

Det skyldes sikkerheden på vores hjemmeside, som for eksempel anser flere - næsten samtidige - anmodninger fra samme IP-adresse som et forsøg på angreb på hjemmesiden, hvorefter IP-adressen blokeres.

Vi har forsøgt at omgå problematikken ved hjælp af vores hjemmesideleverandør, men meldingen er, at det kun kan lade sig gøre ved en nedgradering af sikkerheden på hjemmesiden. Og det ønsker vi ikke, da vi i 2021 jo som bekendt fandt ud af, hvordan det opleves at blive hacket.

Så hvis du er lukket ude fra hjemmesiden via din arbejdsplads' netværk, så forsøg enten via mobilnetværk eller når du er hjemme på egen adresse igen.

Imens arbejder vi på at finde en lidt bedre løsning.

Advokater med lang baggrund i Forsvaret, giver 20% rabat på advokatrådgivning til private

Vi har indgået aftale med HOD om medlemsrabat på advokatrådgivning.

Du kan således med fordel få berigtiget din bolighandel, styr på dine ansættelsesrettigheder, udarbejdet testamente eller ægtepagt, blive rådgivet om papirløst samliv, børn og samvær eller opløsning af parforhold - med andre ord, alt hvad du har brug for som privatperson.

Ring på tlf. **4343.4361** og hør om dine muligheder, send os en mail på glostrup@ret-raad.dk eller læs mere på www.ret-raad.dk/glostrup.

Claus Rehl, Advokat (H)
PLR

Nicholas Ø. Keller, Advokat (L)
GHR

Ret&Råd
ADVOKATER

Glostrup Ballerup Greve

Ret&Råd Glostrup
Banegårdsvej 1
2600 Glostrup
glostrup@ret-raad.dk

Ret&Råd Greve
Korskildelund 6
2670 Greve
greve@ret-raad.dk

Tlf. **43 43 43 61**
www.ret-raad.dk/glostrup

Mens vi venter på milliarderne

Med et nyt forsvarsforlig er der udsigt til, at Forsvaret modtager et stort milliardbeløb til at rette op på årtiers efterslæb på blandt andet etableringer. Men hvor skal man begynde, når pengene skal fordeles over 10 år? Vi har spurgt Ejendomsstyrelsen om, hvordan de forestiller sig genopretningen.

TEKST KASPER BRØNDUM ANDERSEN

HAVETRAKTOREN TØFFER RUNDT I SIRLIGE BANER og hvirvler duften af nyklippet græs rundt i den tørre luft på Ryes Kaserne. Det er slutningen af maj, og termometret peger i retning af sommer her i Fredericia.

Den første bygning efter hovedvagtten – en lav, turkis barak – fortæller historien om, hvor længe Forsvaret har holdt til her. 1956 står der i mørkt metal på en rustik træplade over døren sammen med monogrammet for Frederik d. 9.

Som de fleste andre af Forsvarets tjenestesteder er Ryes Kaserne knopskudt gennem årene. De oprindelige barakker i nedtonede blå og rosa nuancer har fået følgeskab af bygninger i gule og røde mursten, og senest er et gigantisk garageanlæg i beton skudt op i det nordøstlige hjørne.

– Vi har fem forskellige stilarter i bygningsmassen, siger chefen for Føringsstøtteregimentet, oberst Henrik Graven Nielsen. Han fortæller også, at kasernen er udnyttet til birstepunktet, og at der er mange tanker om, hvordan den kan fremtidssikres.

Som garnisonskommandant har Henrik Graven siden 2020 haft det overordnede ansvar for de fysiske rammer på Ryes Kaserne. Og dermed

for de bygninger og arealer, der udgør arbejdspladsen for 900 soldater, når man regner de værnepligtige med.

Oprydning og overblik i højere gear
Netop de værnepligtige nyder godt af, at Ryes Kaserne var pilotprojekt, da den historisk store ISS-aftale om facility management i Forsvaret blev annulleret, og de fleste ydelser skulle 'hjem' til Forsvaret. Sammen med Flådestation Frederikshavn blev en ny model med lokale partnerelementer under Ejendomsstyrelsen testet af. Og kasernemesterfunktionen vendte officielt tilbage til etableringerne.

I Fredericia banede det blandt andet vejen for, at de værnepligtige fik mere tålelige forhold, når de skal vedligeholde deres våben og øvrige udstyr. De havde i en periode manglet et rum dedikeret til det, så arbejdet foregik udenfor i al slags vejr. Med større selvbestemmelse på etab-området blev det muligt at finde økonomi til at rydde nogle gamle garager, så der nu kan sidde 120 mand ved borde i læ for regn og vind. Også et træningsrum blev der fundet plads og midler til at indrette.

– Det halve år med pilotprojektet betyder, at vi er et skridt foran. Det

er ikke, fordi alt er blevet rosenrødt. Omvendt er alt heller ikke noget lort. Tværtimod er der mange ting, som vi får til at fungere her. Især har det at have en lokal kasernemester betydet noget for mig som garnisonskommandant og for kasernens brugere. De ved, hvor de skal gå hen, og vi har en ansvarlig for alle bygninger, siger Henrik Graven.

Både bygninger og arealer var blevet forsømt gennem flere år, både under ISS og i flere år forinden. For udhulingen af økonomien til vedligehold og nybyggerier har stået på i årtier.

Regimentschefen glæder sig derfor over, at der er politisk enighed om at bevilge flere penge til et løft af Forsvarets bygningsmasse. Indtil videre ser han dog midlerne som 'fugle på taget'. Ingen ved endnu, hvor stort et beløb der bliver kanaliseret ud i bygningerne. Eller hvor meget der tildeles Fredericia.

Kreativ udnyttelse af plads

Så indtil videre har opgaven dels bestået i at rette op på de områder, hvor efterslæbet var størst, dels at få overblik over tilstanden på alle bygninger og tekniske anlæg. For alle

kvadratmeter er i spil på kasernen. Kaserne-
nemesteren og garnisonskommandanten
omtaler den svære opgave at få plads til alle
som et spil Tetris. Hvis der skal være plads
til én person eller en funktion et sted, må en
anden flyttes.

– I øjeblikket bruger vi meget krudt på at
vedligeholde bygningerne, fordi de sim-
pelthen bliver brugt til noget andet, end
de egentlig er lavet til, siger Henrik Gra-
ven og viser vej gennem de lange røde og
gule murstensbygninger fra 1960'erne og
-70'erne, som oprindeligt er indrettet til
indkvartering.

I fire ud af fem oprindelige indkvarter-
ingsbygninger sidder der i dag en eller to
administrative ansatte i hvert af 'værel-
serne'. Det giver blandt andet udfordringer
med mere fugt, end bygningerne oprin-
deligt er dimensioneret til at håndtere,
ligesom lokalerne ikke er skabt til et så stort
slid, som mange timers trafik ind og ud af
kontorer medfører. Til gengæld er der bad
og toilet på alle kontorer.

– Efterslæbet har været rigtig stort på
ventilation og udsugning. Det er vigtige
ting, så det har vi kastet os over med det
samme. Så nu er der ret godt styr på det,
siger regimentschefen, som glæder sig over
at have egne folk – og økonomisk råderum –
til at udbedre mindre ting.

Samtidig giver hjemtagelsen af opgaver-
ne et markant bedre overblik. Mange år med
private leverandører har nemlig kastet grus
i overblikket over, hvilke ting der er blevet
udbedret hvornår.

Enorm kortlægning i gang

Hos Forsvarets Ejendomsstyrelse, FES,
kender man alt til efterslæb og manglen-
de overblik over tilstand af bygninger og
tekniske anlæg. Faktisk er der ikke engang
et præcist tal for, hvor mange anlæg der
er. Et kvalificeret bud er, at der er omkring
110.000 styringsinteressante tekniske
anlæg.

Kortlægningen er i gang, men det er et
puslespil med temmelig mange manglende
brikker, som FES i øjeblikket forsøger at
lægge.

– Ejendomsstyrelsens historik har gjort,
at vi ikke har et samlet sæt af stamdata. I
Ejendomsstyrelsen har vi derfor manglet
styringsgrundlaget for vores bygninger –
hvordan tager de sig ud, hvad er der i dem,
hvem bruger dem og den slags. Så vi har
for to år siden taget hul på at få det hele
dokumenteret. Vi skal populært sagt have
'one set of numbers' at arbejde videre ud
fra, siger chefen for Ejendomsstyrelsen,

Foto: Kasper Brøndum Andersen

”

Ejendomsstyrelsens historik har gjort, at vi ikke har et samlet sæt af stamdata. I Ejendomsstyrelsen har vi derfor manglet styringsgrundlaget for vores bygninger – hvordan tager de sig ud, hvad er der i dem, hvem bruger dem og den slags. Så vi har for to år siden taget hul på at få det hele dokumenteret. Vi skal populært sagt have 'one set of numbers' at arbejde videre ud fra.

**Generalmajor
Anders Mærkedahl Pedersen**

generalmajor Anders Mærkedahl Pedersen.

Ejendomsstyrelsen løser de løbende opgaver i hele Danmark via en vedligeholdelsesstruktur og en driftsstruktur. Der er i 2022 gennemført en grundlæggende ændring af vedligeholdelsesstrukturen, så Danmark er nu dækket af 11 kapacitetscentre, hvor chefen har helhedsansvar for bygninger og arealer inden for sit geografiske område. Sammen med de 28 lokale

etablissements-partnerelementer skal kapacitetscheferne udarbejde en detailplan for bygninger og tekniske anlæg. Med den struktur på plads – og flere penge på vej – er chefen for Ejendomsstyrelsen fortrøstningsfuld i forhold til fremtiden. Der er dog udsigt til, at kortlægningen først er færdig et stykke inde i 2024.

Gennemsigtighed via 10-årige planer

– Folkene ude på kaserner, flådestationer og flyvestationer skal nu rundt og registrere det hele, så vi har opdaterede informationer. Det hele skal omsættes til en 10-årig vedligeholdelsesplan. Men det kræver rigtig meget. Alt arbejde skal kvalitetssikres, og så skal vi have nogle prisoverslag, som vi kan stå på mål for. Det er en lang, sej proces, det må vi erkende, siger Anders Mærkedahl Pedersen.

Han kan allerede skimte lidt lys for enden af tunnelen, selv om vejen hen til en generelt tidssvarende bygningsmasse er lang. Allerede fra 2024 bliver der tilført flere midler til området, og selv om det nye forsvarsforlig ikke er vedtaget, tegner der sig et billede af, at en endnu større pose penge er på vej.

– Jeg synes, vi begynder at se effekten af mange af de ting, som vi arbejder med. Så jeg tror, at man ude på tjenestestederne oplever, at der sker mere, end der plejer. Vi får løst nogle af de store, betydende udfordringer. Og når vi får vedligeholdelsesplanerne, bliver der en større gennemsigtighed for soldaterne. Så kan de selv se, at der er planer for, hvordan vi løser problemerne, siger Anders Mærkedahl Pedersen.

Nye bygninger skaber optimisme

Han peger på, at der allerede skyder nye garageanlæg op otte steder over hele landet som en del af projekt Modernisering af Hærens Mandskabs- og Materiefaciliteter (MHMM).

Et af stederne er Ryes Kaserne, som fik overdraget tre nye garager i slutningen af marts. Her er varme, højt til loftet og alle de faciliteter, som de nye pansrede køretøjer og Føringsstøtteregimentets personel har brug for, når de er 'hjemme' i Fredericia til træning og uddannelse.

Glæden er naturligvis stor blandt dem, der har garagerne som deres daglige arbejdsplads. Men de nye, topmoderne bygninger skaber også optimisme blandt resten af Føringsstøtteregimentet, som har en vision om at være Forsvarets mest attraktive arbejdsplads.

– De tre fine, nye bygninger er vi selvfølgelig vældig glade for. Man kan mærke den optimisme, det giver, når der kommer noget nyt. Soldaterne føler sig pludselig mere prioriteret. Heldigvis har vi en god rekruttering og en fornuftig fastholdelse. Her spiller det hele ind – bygningsmasse, materiel og muligheden for at uddanne sig, siger Henrik Graven Nielsen, mens han viser en af garagerne frem.

De skinnende, nye betongulve, det behagelige indeklima og duften af gummi og olie fra de nye Piranha V står i skærende kontrast til det tidligere konferencenter og de øvrige gamle, dårligt isolerede bygninger i den modsatte ende af kasernens område. Men de giver håb for fremtiden – også helt oppe i Ejendomsstyrelsen i Hjørring.

– Det vil tage tid, inden vi har indhentet alt det, vi gerne vil. Med til opgaven hører også at få styr på infrastrukturen, så der ikke er udfald på strøm, varme, vand og den slags. Det er ikke så synligt, men soldaterne oplever forhåbentlig, at der bliver en mere sikker drift. Når vi samtidig får bygget de her garager, så løser de en stribe udfordringer for soldaterne. Så der er heldigvis ting, der viser, at det går den rigtige vej, siger Anders Mærkedahl Pedersen.

Ryes Kaserne

Flankeret af forsvarschefen, general Flemming Lentfer, fremlagde fungerende forsvarsminister Troels Lund Poulsen (V) 4. maj regeringens plan for at løfte Forsvaret.

Planen er at afsætte 38 milliarder kroner til at 'genoprette Forsvarets fundament'.

Cirka 27 milliarder skal ifølge planen bruges på at løse problemerne med slidt materiel, bygninger, der ikke er blevet vedligeholdt, opdatering af IT-systemer og den store personalemangel.

Foruden de 27 milliarder til at rette op på efterslæb vil regeringen investere yderligere 11 milliarder kroner i personel og materiel.

Den 30. maj præsenterede Troels Lund Poulsen så regeringens oplæg til forsvarsforlig.

Cirka 105 milliarder afsættes som en ramme til nye forsvars- og sikkerhedspolitiske prioriteter.

Kilde: Forsvarsministeriet.

WEIBEL
DOPPLER RADARS

**Time for
safe missions**

XENTA
TAKE BACK TIME

The Optimal Radar Solution for Short Range Air Defense
Introducing the only Short Range Air Defense (SHORAD) radar that detects and classifies low, slow and small flying objects several kilometers away. Giving you time to protect your assets on the ground and secure the safety of your people.

www.weibelradars.com

SAMLING I SVENDBORG

I slutningen af maj var der tillidsrepræsentantseminar i Svendborg. Det overordnede fokus var på overenskomstområdet, hvor blandt andet arbejdsmarkedsforsker Laust Høgedahl fra Aalborg Universitet var på podiet og gav oplæg om overenskomst i et historisk vue, men også så frem mod OK24 og tog en debat om effekten af blandt andet Ny Løn.

På andendagen var major Karsten Marrup, chef for Center for Luft- og Rumoperationer på Forsvarsakademiet, i hopta, da han fortalte om det seneste års erfaringer med at stille sig til rådighed som ekspert i forbindelse med krigen i Ukraine. Der er mange medier, og der er rift om eksperterne, så Karsten Marrup talte både om hyppighed og arbejdsbelastning, om at passe på sig selv og om arbejdsvilkår, når det kører derudaf i en ny meget lang periode. Karsten Marrup er i øvrigt formand for Lokalfdeling 31, Forsvarsakademiet.

Foto: Claus Fisker

Tillidsrepræsentanten er blevet vigtigere

På kurser lærer tillidsrepræsentanter og suppleanter blandt andet, hvordan de hjælper med lønforhandlinger, flytninger, svære samtaler – og hvordan de er beskyttet.

TEKST INGRID PEDERSEN FOTO CLAUS FISKER

PETER SLOTH ER KONSULENT I HOD.

Han har ansvar for tillidsrepræsentanterne og tilrettelægger de kurser, der klæder dem på til at yde den rette støtte til kollegerne.

På kurserne deltager alle HOD's konsulenter, for det er vigtigt, at de nyvalgte får ansigt på dem, de skal henvende sig til i sekretariatet, når der er spørgsmål, som de ikke selv kan svare på.

- Vi fortæller dem, at vi ikke forventer, at de kan svare på alt. De har jo også et arbejde, de skal passe, så de kan heller ikke holde øje med alle de opdateringer, der kommer. Det gør vi, siger han.

På kurset får de også at vide, at hvis de er i tvivl om noget, skal de bare spørge, for det værste er jo, hvis man lover noget, man ikke kan holde. Peter Sloth siger også, at tillidsrepræsentanterne bliver undervist i emner, som tidligere var en del af officersuddannelsen.

- Tidligere vidste officererne mere selv, blandt andet på grund af undervisning i forvaltning. Nu skal de spørge tillidsrepræsentanten, så på den måde kan man godt sige, at tillidsrepræsentanterne er blevet vigtigere end før, siger han.

Det fremgår af et statsligt cirkulære, at tillidsrepræsentanterne skal have den fornødne tid til at varetage deres hverv.

- Vi anbefaler derfor altid de nyvalgte at tage en snak med chefen om, hvordan det passer ind i deres arbejde, siger han og nævner, at nogle

gange, hvis tillidsrepræsentanten er på rejse, kan han/hun deltage i møder digitalt.

- Men det er afgørende, at man kender hinanden og mødes i hverdagen, siger han.

Ikke på barrikaderne

På kurserne får de at vide, at funktionen er at fremme det gode samarbejde.

- De skal ikke på barrikaderne, men de er medarbejdernes talerør og skal fremme det gode og rolige samarbejde. Og tillidsrepræsentanter står stærkt, fordi de er dygtige, anerkendte og inde i sagerne. Derfor har de ledelsens øre. Men viljen til det gode samarbejde skal jo gå begge veje, understreger han.

Peter Sloth understreger, at man er tillidsrepræsentant for alle kolleger – også dem, der ikke er medlem af HOD – og for eksempel godt kan være til stede ved en svær samtale.

For nogle grupper hjælper tillidsrepræsentanten ved lønforhandlinger og har krav på at vide besked om løndannelsen og sikre, at kollegerne får den korrekte løn. Her kan nogle sager dog være så komplicerede og tidskrævende, at de bliver behandlet hos HOD. For tiden arbejder Peter Sloth med en sag, hvor en officer gennem 1½ år har fået forkert løn.

- Det er et større regneark, konstaterer han.

Besked før andre

Tillidsrepræsentanten skal holdes å

jour om planer for lukninger, flytninger og den slags, inden sagen meldes ud.

- Tillidsrepræsentanten har ret til at kommentere planerne og bruge sin viden til at påvirke beslutningen, hvis han mener, at den betyder, at man ikke kan løse opgaven. På den måde giver tillidsrepræsentanten ledelsen sparring, siger han.

Tillidsrepræsentantens centrale rolle betyder også, at han/hun har en særlig beskyttelse og derfor er den sidste, der bliver flyttet fra et arbejdssted, og er meget vanskelig at afskedige.

- Det er ikke alle, der kan lide at blive sagt imod, men man kan altså ikke komme af med en tillidsrepræsentant, bare fordi han er besværlig, tilføjer han.

Han fremhæver også, at det aldrig er spild af tid at være tillidsrepræsentant, for selv om man går videre til et andet job og ikke bliver tillidsrepræsentant, tager man en vigtig viden med sig. Den kan man altid have glæde af.

Kurserne

Kurserne for nyvalgte tillidsrepræsentanter holdes to gange om året og varer to dage. De holdes i gode rammer på et konferencehotel – ofte i Kolding. ■

Fin mulighed for at tage medansvar

Tillidsrepræsentanten er ligesom it-supporten.
Det er bedst, når der ikke er brug for den.

TEKST INGRID PEDERSEN FOTO RENÉ SCHÜTZE

PREMIERLØJTNANT RASMUS KJÆRGAARD ER 28 ÅR og nyvalgt tillidsrepræsentant for 2. logistikbataljon ved Trænregimentet i Aalborg. Han stillede op, fordi det er en fin mulighed for at tage medansvar og bidrage til at rette op på de forhold, der er besværlige.

- Jeg ved jo godt, at meget frustration skyldes uvidenhed, og som tillidsrepræsentant kan jeg komme min egen uvidenhed til livs, siger han.

Han har endnu ikke nået at være på kursus for tillidsrepræsentanter, men han ser frem til at komme det, for han ved fra andre, at det klæder ham bedre på til at varetage kollegernes interesser. Han ser frem til at få større indsigt i selve organisationen og i, hvordan han kan tackle opgaverne.

Han blev valgt i midten af marts, og hidtil har funktionen ikke givet ham opgaver, for de verserende sager løste den afgående tillidsrepræsentant.

- Selv om jeg glæder mig til at fungere som tillidsrepræsentant, ser jeg det også som en fordel, at der ikke har været nogen store opgaver. Det er ligesom it-supporten: Det er bedst, at der ikke er brug for den, fordi tingene fungerer, siger han.

Men han lytter til kollegerne, og er der noget, som de er utilfredse med, prøver de at løse det på briefingerne.

- Og så går vi også samler lidt sammen til Niels Tønning, der snart besøger vores arbejdsplads, siger han.

Pressede og udfordrede

Rasmus Kjærgaard konstaterer, at

mange unge officerer bliver stressede, føler sig pressede og udfordret og har det svært med deres work-life-balance.

- Det fremgår også af en ny stor nordisk undersøgelse, siger han og tilføjer, at der er tale om en generation, der stiller høje krav til sig selv og kommer til at skubbe sig selv ud over grænsen og føler, at de skal levere deres livs præstation hver gang. Der er tale om en samfundskultur, og at man hele tiden prøver at konkurrere,

og at det er et pres, individet lægger på sig selv.

- Det kan HOD næppe gøre noget ved, men det kan jeg som tillidsrepræsentant og medmenneske, siger han.

Før han blev tillidsrepræsentant, har han somme tider taget en snak bag lukkede døre med kolleger om stress, præstationspres og livets gode og dårlige sider, og han har sendt kolleger forbi socialrådgiveren, så de kunne søge om behandling for stress.

- Jeg har talt med dem som en betroet ven. Det handler om empati og næstekærlighed, siger han og nævner, at han brænder for at arbejde med mennesker og være leder på en måde, så de kan løse deres opgaver bedst muligt.

- Min grundlæggende livsanskuelse er, at vi alle sammen arbejder bedst, hvis vi har gode forhold, og jeg vil slå på tromme for, at vi har arbejdsvilkår, der gør, at vi ikke brænder ud, siger han.

Han er også klar over, at der er nogle vilkår, han ikke kan ændre på, selv om de er frustrerende. Det er for eksempel 11-timersreglen, der kan være besværlig.

- Så samtidig med at jeg arbejder for gode arbejdsvilkår, der betyder, at vi ikke brænder ud, så er der som sagt situationer, hvor reglerne er frustrerende, siger han.

Han opfordrer kolleger med interesse for egne og kollegers arbejdsforhold til at overveje at stille op som

”

- Min grundlæggende livsanskuelse er, at vi alle sammen arbejder bedst, hvis vi har gode forhold, og jeg vil slå på tromme for, at vi har arbejdsvilkår, der gør, at vi ikke brænder ud.

Premierløjtnant
Rasmus Kjærgaard

Premierløjtnant Rasmus Kjærgaard

tillidsrepræsentanter, for man kan lære meget af det. I Forsvaret er der som regel tid til, at man kan passe sit tillidshverv i arbejdstiden.

- Så man skal ikke lægge interestetimer i det, og på den måde har vi nok lidt bedre og mere beskyttede vilkår end privatansatte, vurderer han.

En fed uddannelse

Egentlig valgte Rasmus Kjærgaard slet ikke Forsvaret. Han er uddannet inden for it.

- Og helt ærligt, så så jeg officersuddannelsen som en mulighed for at få en fed lederuddannelse, og så ville jeg vende tilbage til det private, hvor lønnen jo er meget højere, fortæller han.

Men han blev så glad for Forsvaret, at han er blevet, fordi man hurtigt får et stort ansvar, arbejdet er interessant, og fordi man arbejder for noget større end at tjene penge.

- Det er fedt, at man hurtigt rykker sig som menneske. Jeg er helt utroligt glad for det. Jeg er glad for at tage på arbejde, og jeg har de penge, jeg skal bruge, så derfor betyder det ikke så meget, at jeg måske kunne tjene det dobbelt i det private, siger han.

Men han skynder sig også at tilføje, at han selvfølgelig tager det alvorligt, at han kan bistå kolleger i lønforhandlinger, og han også skal forhandle sin egen løn og argumentere for, at hans indsats er mere værd end den løn, han får.

- Men mit liv fordrer ikke et stort forbrug, siger han. ■

Det hele er vendt på hovedet

Mads-Emil Zinckernagel blev far for nogle måneder siden. Det har ændret hans prioriteringer, og som tillidsrepræsentant vil han arbejde for, at arbejdstiden overholdes, så den enkelte medarbejder ikke belastes for hårdt.

TEKST INGRID PEDERSEN FOTO CLAUS FISKER

MADS-EMIL ZINCKERNAGEL er endnu ikke valgt som tillidsrepræsentant, men han er opstillet og regner med, at kollegerne vælger ham på deres møde i juni, så han bliver tillidsrepræsentant for ca. 30 officerer på Flyvestation Skrydstrup.

Han er 32 år og pilot.

Under alle omstændigheder har han i et år været medlem af bestyrelsen for lokalafdelingen i Skrydstrup, og han har allerede været på det første kursus for tillidsrepræsentanter, så han håber, han bliver valgt.

I arbejdet i lokalforeningen har han mødt andre tillidsrepræsentanter.

- Deres arbejde er spændende, og jeg interesserer mig for at skabe bedre vilkår for kollegerne og for at løse de konkrete problemer, der opstår på arbejdspladsen, siger han og fortæller, at han ved lidt om, hvad han går

ind til, for hans far, der er folkeskolelærer, var i mange år tillidsrepræsentant.

Mads-Emil Zinckernagel interesserer sig generelt for fagligt arbejde og ved fra lokalafdelingen, at arbejdet omfatter løsning af mange forskellige problemstillinger, lønforhandlinger for kollegerne og at være bisidder ved ansættelser.

- Og jeg ser frem til at få en lillebitte smule mere indflydelse på arbejdsforholdene, end jeg ellers har. Jeg har ikke konkrete ting, jeg vil forandre, men jeg interesserer mig blandt andet meget for det psykiske arbejdsmiljø, siger han.

Han mener, det nogle gange kan være nødvendigt at minde kollegerne og de overenskomstansatte om 11 timers-reglen, så de ikke arbejder for meget. Det er godt, at folk er begej-

strede for deres arbejde, men det er skidt, hvis de arbejder flere timer, end de må.

- Arbejdstiden er vigtig at have fokus på også som tillidsrepræsentant, for at de enkelte medarbejdere ikke belastes ekstra hårdt, når Forsvaret mangler hænder og derfor lægger ekstra arbejde på dem, der er tilbage. Derfor er det vigtigt at overholde reglerne - for at beskytte den enkelte medarbejder, ikke for at være politibetjent, siger han.

Fædreorlov er godt

Især spørgsmålet om arbejdstid er blevet betydningsfuldt for ham, for han blev far til en lille pige for fem måneder siden, og det har fuldkommen ændret hans prioriteringer.

- Det har vendt det hele på hovedet. Tidligere tænkte jeg kun på mig selv

Premierløjtnant Mads-Emil Zinckernagel

”

Jeg interesserer mig for at skabe bedre vilkår for kollegerne og for at løse de konkrete problemer, der opstår på arbejdspladsen.

**Premierløjtnant
Mads-Emil Zinckernagel**

og min kæreste, men nu er jeg meget mere opmærksom på de dilemmaer, der ligger i at være væk på øvelser, kurser og længere arbejdstid, siger han, der netop er kommet hjem fra en uges kursus i USA.

- Nu er det pludselig blevet meget vigtigere at kunne være hjemme hos hende, understreger han og fremhæver, at han jo har mange unge kolleger, og at også de unge mænd benytter sig af muligheden for barselsorlov.

- Min datter er født, efter at den nye lov om fædreorlov trådte i kraft, men det betyder ikke noget. Jeg ville under alle omstændigheder have benyttet mig af muligheden. Jeg synes, det er en super positiv ting, siger han.

Han har ikke tænkt på, om det påvirker hans karriere, at han vælger at bruge tid på at være tillidsrepræ-

sentant, for han forventer ikke, at der vil opstå store konfrontationer med ledelsen.

- Selv om vi i nogle situationer sidder på hver sin side af forhandlingsbordet, er de ikke ude på at gøre noget skidt for os, og de er jo gode og saglige og opmærksomme på at holde reglerne, siger han. ■

Premierløjtnant Laura Friis Jepsens

Vigtigt at være synlig

Tillidsrepræsentanten er ligesom it-supporten. Det er bedst, når der ikke er brug for den.

TEKST INGRID PEDERSEN FOTO CLAUS FISKER

FORELØBIG HAR PREMIERLØJTNANT LAURA FRIIS JEPSENS karriere som tillidsvalgt varet omkring halvandet år – og nu er hun på vej til et nyt job også i Slesvigske Fodregiment. I første omgang betyder det farvel til funktionen som tillidsrepræsentant, og hun vil gerne have nogle år, hvor hun ser, hvordan andre tillidsrepræsentanter fungerer, før hun stiller op igen.

I første omgang stillede hun op som suppleant til HOD's hovedbestyrelse, og hun blev valgt.

- Jeg havde ikke været særligt opsøgende om det faglige arbejde, og det tror jeg faktisk ikke, at ret mange yngre officerer er, siger Laura Friis Jepsen.

- Men jeg tænkte, at det var en god ide at involvere sig, for på min årgang på officersskolen var undervisningen i forvaltning skåret fra, og alle

de spørgsmål om overenskomst og arbejdsmiljø er vigtige, for det sætter jo rammerne for vores arbejdsliv. Og alt det indgår i kurserne for tillidsrepræsentanter, siger hun og tilføjer, at da der senere skulle vælges en tillidsrepræsentant for 4. kompagni i XIII Slesvigske Fodregiment på Haderslev Kaserne, var det oplagt at stille op, og hun blev valgt.

Og heller ikke i hendes kompagni var der kampvalg, for mange officerer ser det bare som en ekstra opgave. Men Laura Friis Jepsen siger, at den ikke har været så omfattende, for ofte tager kollegerne direkte kontakt til HOD, når de har spørgsmål eller problemer.

- Det er i orden, for sekretariatet ved jo mere, siger hun, og hun ser mest sin rolle som et bindeled mellem arbejdspladsen og HOD, og hun bidrager bl.a. med videreformidling af relevante oplysninger fra samarbejdsudvalget. Et af de store emner har været fastholdelse af officerer.

God viden

Hun understreger, at hun har fået god viden og erfaring med fra sin tid som tillidsrepræsentant.

- På tillidsrepræsentantkurset fik vi jo hele idéen om tillidsrepræsentanternes ansvar forklaret. Før jeg blev valgt, vidste jeg faktisk ikke, hvad en tillidsrepræsentants funktion var i en underafdeling, siger hun og tilføjer,

at hun sagtens - hvis hun igen bliver valgt - også kan påtage sig en social rolle i forhold til kolleger, som har problemer, der ikke udelukkende er arbejdsrelaterede.

- Men det forudsætter nok, at jeg ikke er i en cheffrolle, understreger hun.

Laura Friis Jepsen mener ikke, det har nogen betydning for funktionen som tillidsrepræsentant, at hun er kvinde.

”

Der bliver lyttet til tillidsrepræsentanterne, og jeg vil godt opfordre til, at vi ikke altid vælger de nye til denne funktion, for det vil også være godt at have nogle med erfaring.

**Premierløjtnant
Laura Friis Jepsens**

- Det tror jeg betyder mere, hvis man er værnepligtig eller ung i tjenesten. Men som officerer er vi jo voksne, og vi arbejder så tæt sammen, at vi ikke tænker på kønnet, siger hun. Heller ikke hvis en kollega oplever krænkelse mener hun, at det har nogen betydning, om tillidsrepræsentanten er mand eller kvinde. Man kan ikke altid være så privilegeret, at man har en kvinde i sin enhed, og jeg mener heller ikke, at det bør være opdelt på den måde. Vi er først og fremmest kolleger. Jeg oplever, at der er enormt stor tillid blandt kolleger i Forsvaret uanset køn.

- Men den problemstilling befinder sig lidt i en gråzone, for man kan både gå til sin tillidsrepræsentant og til OPRK, siger hun og fremhæver, at det er vigtigt, at tillidsrepræsentanten er synlig, og at funktionen har været med til at udvikle hende.

- Man tager ansvar, og jeg har oplevet, at både tillidsrepræsentanter og SU tages alvorligt af ledelsen, og der er aldrig problemer med at få fri til kurser eller møder. Der bliver lyttet til tillidsrepræsentanterne, og jeg vil godt opfordre til, at vi ikke altid vælger de nye til denne funktion, for det vil også være godt at have nogle med erfaring, understreger hun. ■

Tillidsrepræsentant for alle

Mads Kops stikker til de officerer, der ikke er medlem. Men han hjælper dem alligevel, hvis der er brug for det.

TEKST INGRID PEDERSEN FOTO NIELS ÅGE SKOVBO

I EFTERÅRET 2022 BLEV 28-ÅRIGE PREMIERLØJTNANT MADSKOPS

valgt som tillidsrepræsentant for 30 officerer i ISR-bataljonen (efterrettingsregimentet) på Varde Kaserne.

- Eller valgt og valgt. Jeg blev nærmest udpeget, siger han, for sagen er, at han var på ferie, da der skulle vælges en ny tillidsrepræsentant. Mads ville godt, for kollegerne havde ret i, at han tit var kommet med forslag til, hvordan tingene kunne gøres på en anden måde, og at han ikke var bange for at sige sin mening. Og med tiden er han blevet mere og mere begejstret for opgaven som tillidsrepræsentant og de kurser, der følger med.

Han kan sagtens forestille sig, at han fortsætter i mange år endnu, hvis jobbet tillader det – og kollegerne vælger ham.

Først og fremmest er han glad for kurserne for tillidsrepræsentanter, som giver ny viden og indsigt i reglerne, så han føler sig klædt på, når han går til chefen og foreslår, at ting kan gøres anderledes.

- Kurserne giver mig mere ballast, når jeg foreslår noget, siger Mads Kops.

- Det er jo en sjov rolle, man får, for man bliver jo også en slags rådgiver for chefen og løser opgaverne, så alle bliver mest muligt tilfredse, siger han og understreger, at han har en virkelig god chef, der selv har været tillidsrepræsentant, så indtil videre har han ikke haft konfrontationer med ham, og det forventer han heller ikke at få.

- Som tillidsrepræsentant ser jeg det også som min opgave at tage sagerne i opløbet, så vi får dem løst, inden de udvikler sig, siger han.

Gråzoner

Et af de emner, han udtrykte sig om, inden han blev tillidsrepræsentant, var nogle gråzoner i forbindelse med øvelser.

- Der er nogle områder i forbindelse med øvelsesaktiviteter, som ikke er velbeskrevet. Det handler om timer og afspadsring og drejer sig mest om konstablerne – ikke så meget om

officererne. Men jeg kunne fornemme en frustration, som påvirker hele arbejdspladsen.

- Det hele handler jo om at skabe et godt arbejdsmiljø for alle, og jeg tror, at det ofte handler om uvidenhed og bestemt ikke om ond vilje, siger Mads Kops.

Endnu har han ikke oplevet, at kollegerne kommer til ham med personlige problemer.

- Det ved jeg, at medlemmerne gør til andre tillidsrepræsentanter, og jeg synes bestemt, at det er en del af vores rolle. Men dels er jeg jo ikke så erfaren endnu, dels er officererne jo lidt ældre og mere etablerede, så derfor har de måske ikke brug for deres tillidsrepræsentant på den måde, siger han og tilføjer, at Forsvaret jo også har OPRK.

Han har også planer om at bruge samarbejdsudvalget mere aktivt og formidle viden om, hvad der diskuteres i det forum.

- Men selvfølgelig med respekt for tavshedspligten, understreger han.

Premierløjtnant Mads Kops

”

**Som
tillidsrepræsentant
ser jeg det også
som min opgave
at tage sagerne i
opløbet, så vi får
dem løst, inden de
udvikler sig.**

**Premierløjtnant
Mads Kops**

Ikke klassisk arbejdskamp

Han tror, at funktionen som tillidsrepræsentant for officerer sikkert er anderledes end i andre dele af samfundet, fordi de er tættere på alle arbejdsgangene og siger til chefen undervejs, hvis der er noget, der ikke fungerer.

- Hos os er der ikke tale om klassisk arbejdskamp, siger han. Men han kan sagtens forestille sig, at han deltager, når kolleger forhandler løn. Han har været involveret, da en officer blev placeret i en højere funktion

- Da var det faktisk mig, der gjorde opmærksom på, at han skulle have et funktionstillæg, nævner han og fortæller, at han står over for at skulle forhandle sin egen løn.

De fleste officerer på arbejdspladsen forhandler selv deres løn, men han håber, de vil bruge ham, hvis de har lyst, og han holder øje med, hvilken løn kollegerne får. Det er hans ret og pligt som tillidsrepræsentant.

- Og så vil jeg gribe ind, hvis lønnen bliver alt for skævvredet i forhold til

andre bataljoner og regimente, siger han.

En tillidsrepræsentant er tillidsrepræsentant for alle officerer - også dem, der ikke er medlemmer af HOD. Hos Mads er omkring 85 procent af officererne medlem. Resten ønsker at fortsætte medlemskabet af den fagforening, de har været medlem af før.

- Det er også bedst for arbejdsmiljøet, hvis jeg hjælper alle, siger han og tilføjer med et grin, at han stikker lidt til dem og selvfølgelig vil arbejde på, at de bliver medlemmer af HOD.

Han gør opmærksom på, at det også er en mulighed at være medlem af to fagforeninger. Det er der mange, der ikke er opmærksomme på. ■

Når du skal udstationeres

Hvis du skal eller tænker på at ville udstationeres til tjeneste ved en udenlandsk myndighed, skal du gøre dig nogle overvejelser, som ikke umiddelbart vedrører din ansættelse, men vilkårene som du og dine medrejsende familiemedlemmer skal leve under.

TEKST PETER SLOTH

UDSTATIONERING DÆKKER I DENNE FORBINDELSE OVER, at du selv eller du og din familie får ny bopæl i udlandet i nærheden af den myndighed, hvor du skal forrette tjeneste under udstationeringen.

Der er altid god hjælp at hente hos kolleger, der allerede er udstationeret ved den myndighed, hvor du selv skal forrette tjeneste.

Det er ikke alle nedenstående punkter, der passer på tjeneste ved Arktisk Kommando (AKO). HOD vil opfordre til, at du kontakter kolleger ved AKO for at høre nærmere om vilkårene for ophold i Grønland.

ØKONOMI

Der er stor forskel på at håndtere penge i Danmark og i udlandet. Bankforretninger og oprettelse af konti i lokale banker kan være meget omstændeligt, når man lige er ankommet til et nyt land. Selv om der er fælles regler for bankvirksomhed i EU, kan det stadig godt være besværligt, og efter at Storbritannien er trådt ud af EU, er det blevet meget omstændeligt af oprette konti i banker der. Overførsel af penge mellem lande og investeringsrådgivning er områder, hvor regler om hvidvaskning gør det svært at overføre penge mellem egne konti i forskellige lande.

FORSIKRING

Generelt tegner arbejdsgiver en forsikring, som gælder for udstationeringen, men du skal selv undersøge, om den gælder hele husstanden - f.eks. børn, der bliver myndige i udstationeringsperioden. Hvis nogen fra husstanden rejser tilbage til Danmark eller tager udlandsophold væk fra husstanden, dækker forsikringen ikke, og der skal tegnes en separat forsikring.

Vær opmærksom på, at boligstandarder i udlandet er anderledes end i Danmark, og i visse lande er du ikke så godt juridisk stillet som lejer, som du er vant til, så skru lidt ned for forventninger og se dig godt for.

Ligestyldigt hvor du skal hen, er det altid en god ide at tage kontakt til de danskere, der allerede er der, og høre, hvad de har af gode råd.

STATUS

Når du er udstationeret, skal du registreres som "statsudsendt"

ved din kommune. FPS og FRS laver som standard skrivelser, som kan afleveres som dokumentation for din udstationering. Hvis du skal fra Grønland videre til en udstationering i udlandet, er det vigtigt, at du får et kortvarigt ophold med adresse i Danmark inden udstationeringen. Hjemmestyret har ikke mulighed for at ændre din status til "statsudsendt", det er alene forbeholdt folkeregistret i Danmark.

Børn, som bliver myndige under udstationeringen, vil blive registreret som "udrejst" på tidspunktet. Det kan have betydning for offentlige ydelser, hvis barnet igen tager ophold i Danmark.

Hvis du har adresse i udlandet, har du kun stemmeret til danske valg, hvis du bliver registreret på valglisten i den kommune, du fraflytter. Samtidig med at du meddeler flytning til udlandet, kan du bede om at blive registreret på valglisten for dermed at have muligheden for at stemme til danske valg. Hvis du ønsker det på et senere tidspunkt, skal du søge om det ved din tidligere kommune. Det kan være en langstrakt affære, så du skal søge i god tid inden et kommende valg. Det nemmeste er klart at registrere sig straks ved fraflytning.

Som statsudsendt har du stadig det gule danske sundhedskort, men kan anvende sundhedsvæsenet i det land, hvor du er udstationeret. Det gælder også resten af den medrejsende familie, som også kan anvende det lokale sundhedsvæsen. I er ikke omfattet af betalt hjemrejse, hvis I ønsker at få behandling i Danmark. Arbejdsgiver kan vælge at tage dig hjem til behandling ved det danske sundhedsvæsen, hvis der er et tjenstligt behov for det. Ved medicinsk behandling i udlandet kan man ikke efterfølgende anvende det danske patientklagesystem, hvis der er fejl i behandlingen.

Grundlaget for udstationeringer findes i FPSBST 566-2 "BESTEMMELSE OM UDETILLÆG OG ØVIGE FORHOLD I FORBINDELSE MED U DSTATIONERING FOR MEDARBEJDERE U DSTATIONERET UNDER FORSVARETS UDETILLÆGSORDNING"

UDDANNELSER

Uddannelsesmulighederne er ikke altid de samme som i Danmark. Derfor kan det være, at uddannelsessøgende børn må rejse til Danmark i løbet af udstationeringsperioden for at gå på den ønskede uddannelse. Der er mulighed for delvis "hjemflytning", hvor arbejdsgiver betaler for flytning af barnet.

Hjemflytning af familiemedlemmer kan have betydning for resten af familien, da ændringer i familiens størrelse kan betyde, at man skal flytte til en mindre bolig. Der er oplysningspligt om ændringer i familiens størrelse, da det både har betydning for udstationeringstillæggets størrelse og størrelsen på den bolig, som anvises.

Uddannelser i udlandet kan være svære at få meriteret i forhold til det danske uddannelsessystem, så det er vigtigt at få dokumenteret udenlandske uddannelser, for at kunne indgå på rette niveau, når barnet genoptager sit uddannelsesforløb efter udstationeringen.

PENSION

Hvis den medrejsende partner ikke har beskæftigelse under udstationeringen, yder Forsvaret en kompensation ved at indbetale et beløb på vedkommendes pensionskonto. Husk, at du skal selv søge om denne ægtefællepension, inden udstationeringen begynder.

Den medrejsende partner kan også opleve at stå i en situation, hvor vedkommende ikke længere er omfattet af dagpengesystemet, hvis udlandsopholdet er af længere varighed. Hvis der er mulighed for at få orlov fra den medrejsende partners danske arbejdsplads, kan det være en god måde at sikre beskæftigelse, når man kommer hjem efter udstationeringen.

MØD DIN VÆRNSFORMAND - BEREDSKABSSTYRELSEN

HOD's hovedbestyrelse består af 19 personer valgt af repræsentantskabet blandt de aktive medlemmer. 5 af dem er såkaldte værnsformænd.

**Sektionschef
Per Sloth Møller
er værnsformand
for Beredskabs-
styrelsen.**

SYNLIGHED I DET FAGLIGE ARBEJDE

DET ER VIGTIGT AF FÅ SKABT SYNLIGHED HOS OFFICERSKORPSET af det arbejde, som HOD udfører – og det gælder både arbejdet i hovedbestyrelsen og i sekretariatet. Omvendt er det lige så vigtigt at få bibragt hovedbestyrelsen og sekretariatet viden om de realiteter, der gør sig gældende hos officererne i Beredskabsstyrelsen og de militære værn.

Synligheden af arbejdet i HOD skal huske medlemmerne på, at deres løn- og arbejdsvilkår ikke er kommet af ingenting, men at det er resultatet af mange års forhandlinger med arbejdsgiveren.

Den vigtigste måde at sikre synligheden på er via den information, der kommer fra sekretariatet, og ved at værnformændene holder informationsmøder med tillidsrepræsentanterne og lokalafdelingerne. Desuden skal medlemmerne af hovedbestyrelsen bruge alle lejligheder til at italesætte HOD's arbejde. Herved skabes en konstruktiv dialog, der sikrer legitimiteten af arbejdet, ligesom der kommer konstruktive bidrag til det videre arbejde. Endvidere medvirker det til, at officererne får interesse i det faglige arbejde, således at der også i fremtiden vil være officerer, der er villige til at stille sig til rådighed som tillidsrepræsentanter, lokalafdelingsformænd og hovedbestyrelsesmedlemmer.

Hvorfor gik du ind i agforeningsarbejde?

Tilbage i 2008 blev jeg spurgt, om jeg ville stille mig til rådighed som suppleant til HOD's hovedbestyrelse,

og i 2010 blev jeg så valgt ind. Jeg havde ikke tidligere været fagligt aktiv som tillidsrepræsentant eller lokalafdelingsformand, men mine kolleger mente, at jeg med min viden om forholdene i Beredskabsstyrelsen og min holdning til, at personalets tarv skal varetages bedst muligt, var den rigtige mand på posten.

Jeg har på intet tidspunkt fortrudt, at jeg takkede ja til at indgå i HOD's hovedbestyrelse. Arbejdet i hovedbestyrelsen og ikke mindst de informationer, der tilflyder hovedbestyrelsesmedlemmerne, har bibragt mig et helhedssyn på officerens virke, som jeg har kunnet viderebringe til HOD's medlemmer i Beredskabsstyrelsen.

Hvad laver du i rollen som værnformand for BRS?

Det er jo ingen hemmelighed, at de omkring 120 officerer i Beredskabsstyrelsen udgør et mindretal af medlemmerne i HOD, ligesom arbejdsråderne og -vilkårene adskiller sig fra Forsvaret på mange punkter. Der er i øjeblikket ingen i sekretariatet med en baggrund fra Beredskabsstyrelsen, så jeg er officererne i Beredskabsstyrelsens talerør ind i hovedbestyrelsen og sekretariatet, men også HOD's talerør over for officererne i Beredskabsstyrelsen.

Det samme gør sig gældende i forhold til Beredskabsstyrelsens chefer og direktion, hvor jeg kan præsentere HOD's og officerernes holdninger og udfordringer. Som bekendt skal bølgerne gå højt, før cheferne får våde fødder, så med rettidig information

kan en række af dagligdagens udfordringer løses, før de bliver til rigtige problemer.

Hvad er de tre største udfordringer for officerskorpset, som du ser lige nu på dit eget område?

Siden aflysningen af Den kolde Krig og nedlæggelsen af det krigsmæssige civilforsvar er Beredskabsstyrelsen blevet decimeret til en lille organisation uden den slagkraft og redundans, som kompleksiteten og udviklingen i samfundet fordrer. Beredskabsstyrelsen kan de facto i dag kun med nød og næppe håndtere længerevarende operativ støtte til samarbejdspartnere og myndigheder, som har baseret deres dagligdag og virke på, at Beredskabsstyrelsen kan løse opgaver på deres område. Ligeledes kan Beredskabsstyrelsen kun vanskeligt bemande egne og eksterne stabsfunktioner, og det lader sig kun gøre, ved at personalet udviser en overmåde stor smidighed og ved at gå på kompromis med arbejdsmiljølovgivningen.

En stor del af udfordringerne kan henføres til, at antallet af officerer er blevet reduceret med 36 % siden årtusindskiftet, og at der i samme periode ikke er blevet uddannet officerer til Beredskabsstyrelsen, hvorfor officersstillingerne i perioden alene er blevet besat med civile med en vis beredskabsmæssig baggrund, eller mellemledere med et kort civilt uddannelsesforløb. Konsekvensen har været en degenerering af viden og en for stor andel af mellemledere og civile akademikere, der ikke har

BLÅ BOG

PER SLOTH MØLLER, SEKTIONSCHEF, 59 ÅR

Uddannet officer i 1988. Gennemførte VUT II ved Lunds Universitet og Statens Rådningsværk i Sverige i 1996.

Efter officersuddannelsen blev han kursusleder ved kursusafdelingen ved Fynske CF-kolonnen i Middelfart. Herfra gik turen til Civilforsvarets Tekniske Skole i Tinglev, også som kursusleder.

Efter VUT II var han en kort periode chef for uddannelsesafdelingen ved Beredskabsstyrelsen Sydjylland i Haderslev, så retur til Teknisk Skole i Tinglev som koordinator for uddannelserne, så tilbage til Beredskabsstyrelsen Sydjylland, denne gang som stabschef, inden han i 2005 blev forflyttet til Beredskabsstyrelsens hovedkvarter i Birkerød, hvor han blandt andet skabte grundlaget for Danmarks Host Nation Support på beredskabsområdet. I 2008 vendte han igen tilbage til Tinglev, hvor han i dag er souschef ved det, der nu hedder Beredskabsstyrelsens Center for Uddannelse.

Per Sloth Møller har i sin karriere flere gange ledet nødhjælpsarbejde i verdens brændpunkter. Han har bl.a. arbejdet for UNHCR under den 1. Golfkrig og under borgerkrigen i Ex-Jugoslavien, været udsendt som leder af Beredskabsstyrelsens missioner i Sumatra, Pakistan, Filippinerne og Sydsudan samt været beredskabskonsulent på fælleseuropæiske nødhjælpsindsatser i Sovjetunionen og Afghanistan.

– De senest gennemførte APV'er viste et stort arbejdspres og en udpræget stressfølelse blandt de ansatte i Beredskabsstyrelsen. Arbejdspreset blandt officererne skyldes bl.a., at antallet af officerer er utilstrækkeligt, hvorved den enkelte officer er tvunget til at bestride flere samtidige funktioner.

Per Sloth Møller

formået at løfte beredskabsfagligheden til et passende niveau. Endvidere ses en skæv aldersfordeling blandt officererne, hvor der er en stor gruppe, der nærmer sig pensionsalderen, og en yngre gruppe, der efter bedste evne skal forsøge at udfylde stillingerne. Indtaget af officerer på officersskolen står dog ikke mål med afgang. Hertil kommer, at Beredskabsstyrelsens tjenestesteder qua sit opgavesæt er spredt ud over hele landet. En officer skal derfor flytte geografisk lokalitet for at skabe sig en karriere. Den geografiske mobilitet i samfundet er generelt lav, hvilket tilsvarende er gældende for officererne i Beredskabsstyrelsen, da familiens tarv i vid udstrækning har indflydelse på officerens karrierevalg.

De senest gennemførte APV'er viste et stort arbejdspres og en udpræget stressfølelse blandt de ansatte i Beredskabsstyrelsen. Arbejdspreset blandt officererne skyldes bl.a., at antallet af officerer er utilstrækkeligt, hvorved den enkelte officer er tvunget til at bestride flere samtidige funktioner. Et eksempel er, at for en officer er en operativ vagt en bibeskæftigelse, der skal løses sideløbende med det normale arbejde – sagsbehandling, undervisning, ledelse m.v. Endvidere oplever officererne at blive kaldt på arbejde i deres fritid, idet døgnvagten altid skal reetableres, når en enhed bliver indsat, hvilket ofte medfører et brud på arbejdsmiljølovgivningen. Sideløbende med nedskæringerne er der tilført nye bered-

skabskapaciteter i døgnvagten, som officererne ikke har tid til at gennemføre kompetencevedligeholdelse i, og ved overgangen til de koncernfælles styrelser blev Beredskabsstyrelsen ikke mandskabsmæssigt normeret til at implementere de indførte systemer og arbejdsgange. Samlet set giver det dårlige arbejdsforhold, og en work-life-balance, der er udfordret.

Hvad er så det vigtigste at have fokus på i dit HOD-arbejde?

For nuværende er det officerernes arbejdsforhold, der skal i fokus.

Beredskabsstyrelsen oplever ikke en afgang af personel, som det ses i Forsvaret – endnu –, men situationen kan hurtigt vende. Der skal derfor iværksættes tiltag til at fastholde personalet, bl.a. ved at forbedre arbejdsmiljøet. Et simpelt skridt vil være at sikre den enkelte officer imod vilkårlige tilkald ved at indføre faste tilkalddevagter til alle operative vagtfunktioner. Herved er der sikret redundans, og officeren har fri, når han/hun har fri. I forlængelse heraf skal der ske en tilpasning af honoraret, så det nærmer sig et niveau, der ses i den øvrige del af samfundet. Tilsvarende skal den operative vagt ved Beredskabsstyrelsens hovedkvarter tilpasses, så vagten overholder den gældende arbejdsmiljølovgivning. Det kan ske ved enten at dele vagten mellem flere officerer i samme døgn eller etablere den som en tilstedeværelsesvagt.

Beredskabsstyrelsen følger i større og større omfang de bestemmelser,

der gælder for Forsvarets personel. De tjenestemandsansatte beredskabsofficerer på U3xx-niveauet har dog markant dårlige løn- og ansættelsesvilkår, og der ses ikke en vilje hos Personalestyrelsen til at ensrette disse. Officererne i Beredskabsstyrelsen oplever derfor, at Beredskabsstyrelsen alene indfører de bestemmelser, der er fordelagtige for arbejdsgiver. De sidste tjenestemandsansatte officerer i Beredskabsstyrelsen – 61 personer – skal derfor overføres til det samme aftalegrundlag som de militære officerer. Hermed er der en parallel til de overenskomstsansatte officerer, der allerede i dag er omfattet af samme aftalegrundlag uanset ansættelsesmyndighed. Det vil være et væsentligt fastholdelsestiltag, og det vil tillige medføre en væsentlig regelforenkling hos Personalestyrelsen.

Hvordan arbejder du sammen med dit værn om at løse udfordringerne?

Det foregår på flere planer.

I den formelle samarbejdsstruktur er der et godt samarbejds-klima mellem Beredskabsstyrelsens direktion, den lokale ledelse og medarbejderrepræsentanterne. Det er ikke alt, vi er enige om, og dermed er det ikke alle medarbejdernes ønsker, der bliver implementeret, men der er fra begge sider en vilje til at lytte. Imellem møderne er det altid muligt at tage et formelt eller uformelt kaffemøde, såvel med direktionen som med en lokal chef, hvis der skulle dukke en specifik sag op.

Derudover har jeg en tæt dialog med de lokale tillidsrepræsentanter og lokalafdelingsformænd, og jeg gennemfører jævnligt VTC-møder, hvor der udveksles information på

tværs af landet. Denne dialog er uvurderlig i mit HOD-arbejde, da det er her, jeg kan kvalificere mine argumenter til mine drøftelser i HOD og med Beredskabsstyrelsens ledelse.

Hvordan får man fat i dig?

En meget stor del af officererne i Beredskabsstyrelsen kommer jævnligt forbi Center for Uddannelse i Tinglev, så der har jeg lejlighed for at udveksle synspunkter med kollegerne fra hele landet. Jeg møder desuden gerne op til møder i lokalafdelingerne, og så er jeg i øvrigt ikke længere væk end et telefonopkald. ■

The SA Group Has an Obligation to the Future

We live by a simple rule. The rule of safety.

By offering innovative turn-key solutions within avionics and interiors, training of personnel, and sustainable cockpit design, we contribute to creating a safer and greener industry for mechanics, pilots, and defence. Now and in the future.

That is our obligation.
What is yours?

The SA Group provides equipment, avionics maintenance (MRO), certification (STC), design and engineering, installations, product development, production, interactive training solutions, and consultancy services.

Let us know what we can do for you.

Billund, Denmark
www.scanav.com
+45 7950 8000

Stor opmærksomhedsøvelse bragte officerer fra flere kategorier sammen om fælles mål

Officerer med vidt forskellig
baggrund, uddannelse og
tilhørsforhold øvede samarbejde
og processer, **da Hjemmeværnet
og politiet gennemførte den
største opmærksomhedsøvelse
i fire årtier.**

Foto: Morten Fredslund

UANSET OM MAN ER fastansat, reserve- eller frivillig hjemmeværns-officer, skal 25 års Hæders-, Fortjenst- eller Anciennitetstegnet have samlet støv i skuffen i en del år, hvis man skal kunne huske tilbage på tidligere store opmærksomhedsøvelser. Dengang i 80'erne og 90'erne, hvor der skulle holdes skarpt øje med bl.a. radarstationer, mistænkelige personer og sorte biler med blå diplomatplader.

Men historien går som bekendt sin gang, og nu er tiden igen til, at - især - Hjemmeværnet øger opmærksomheden på hændelser, aktiviteter og personer, som falder uden for normalbilledet, eller som kan relateres til spionage eller en trussel imod kritisk infrastruktur. Blandt andet derfor gennemførte Hjemmeværnsdistrikt Midt- og Vestjylland den stort anlagte opmærksomhedsøvelse HUGIN 2023, som løb over knap tre uger i april og involverede ca. 1.400 frivillige hjemmевærnssoldater.

- Det er ingen hemmelighed, at FE peger på spionage som den største trussel mod Danmark p.t. Den trussel er vi nødt til at adressere, og det er en af grundene til, at vi gennemfører denne opmærksomhedsøvelse, som jeg ikke har set i samme skala tidligere.

Det fortæller chefen for Hjemmeværnsdistrikt Midt- og Vestjylland, oberstløjtnant Peter Dahl, som siden august sidste år har arbejdet med planlægning af Opmærksomhedsøvelse HUGIN 2023, der blev gennemført i tæt parløb med Midt- og Vestjyllands politi, som hjemmeværnsdistriktet deler ansvarsområde med.

Område på størrelse med Sjælland

Hjemmeværnsdistriktet er på størrelse med Sjælland og tæller 21 hjemmевærns- eller totalforsvarsstyrkekompanier, og teknisk set kan alle hjemmевærnssoldater i distriktet

være indsat. Det vil sige 1.350 aktive plus yderligere 3.000 fra reserven. Så øvelsen skulle også vise, i hvor høj grad man var i stand til at kommunikere effektivt til så mange mennesker via en sikkert virkende kommandovej.

- Personligt synes jeg, det er enormt interessant at få overvundet den udfordring, der ligger i geografi, omfang og størrelse o.s.v. Men Danmarks beredskab er afhængigt af, at sektorerne kan arbejde sammen om fælles mål. Og for at lykkes med den øvelse her har vi både i forhold til planlægning og gennemførelse haft faste officerer i spil, vi har bragt reserveofficerer i spil, der har en anden uddannelsesmæssig baggrund og en anden hverdag, og vi har bragt frivillige officerer og befalingsmænd i spil, der har en helt tredje baggrund. Samtidig har vi bragt politiet i spil. Så vi har øvet evnen til - på tværs af de her uddannelsesmæssige og kulturelle udgangspunkter - at finde

”

Det er ingen hemmelighed, at FE peger på spionage som den største trussel mod Danmark p.t. Den trussel er vi nødt til at adressere, og det er en af grundene til, at vi gennemfører denne opmærksomhedsøvelse, som jeg ikke har set i samme skala tidligere.

Oberstløjtnant Peter Dahl

sammen om et fælles mål, der jo er at passe på Danmark, siger Peter Dahl.

Som en del af hverdagen

Under øvelse HUGIN 2023 løser de frivillige hjemmeværnssoldater deres opgaver, samtidig med at de passer deres dagligdag, job, uddannelse eller fritidsaktiviteter. De frivillige bærer ikke uniform som led i øvelsen, der derfor ligger et stykke fra en klassisk hjemmeværnsøvelse.

- Mens hverdagen kører, har vi hos distriktet fået at vide af politiet, hvad vi skal være særligt opmærksomme på. Det har vi så kommunikeret ud, og vi kan nu sidde med facitlisten og se, i hvor høj grad vi får meldinger om det. Målet er at få et overblik over, hvor finmasket vores net er, når det handler om de frivilliges opmærksomhed, siger Peter Dahl.

Konkret var der blandt andet indsat tre identificerede personbiler med potentielle spioner. Bilerne, der var afmærket med en ravn på siden, kørte hver dag på definerede ruter rundt i hele Hjemmeværnsdistrikt Midt- og Vestjylland, der er Danmarks største.

- Det er en styrke, at vi kan mobilisere en øget opmærksomhed hos frivillige, som kender normalbilledet og kan melde, hvis noget ændrer sig og kræver skærpet opmærksomhed. Men rent kommunikationsmæssigt er det enormt svært. Der er mange mennesker, der skal modtage en besked, som skal igennem rigtig mange led, og der er stor risiko for, at beskeden ændres undervejs. Men det er også

spændende. For hvor meget når ud i den helt spidse ende? Og hvor meget kommer retur – altså: hvor meget er der faktisk tilbage af det, hjemmeværnssoldaten ser derude? Det skal øvelsen give os en idé om, siger Peter Dahl.

Noget andet på spil

Efterretningsofficer og momentleder, kaptajn Mette var under HUGIN udlånt fra Hjemmeværnsdistrikt Nordjylland, hvor hun til daglig er tjenstgørende efterretningsofficer.

- Der er noget helt andet på spil ved at skulle motivere og fastholde frivillige og få dem til at møde op, når man ikke bare kan sige: 'Giv agt - du skal', som man kan i det faste system. Så der er nogle helt andre udfordringer, når man har med frivillige at gøre - på godt og ondt, siger Mette.

Tidligere har hun selv været frivillig i Hjemmeværnet og har en atypisk uddannelsesbaggrund som officer.

- Jeg har en kandidatgrad i sociologi, og i forbindelse med et studiejob blev jeg bedt om at kigge på Total-

Foto: Claus Nielsen

Under øvelse HUGIN 2023 løser de frivillige hjemmeværnssoldater deres opgaver, samtidig med at de passer deres dagligdag, job, uddannelse eller fritidsaktiviteter. De frivillige bærer ikke uniform som led i øvelsen, der derfor ligger et stykke fra en klassisk hjemmeværnsøvelse.

Blandt de mange frivillige hjemmeværnsofficerer, der deltog i HUGIN, var kaptajn Jimmy Gudmann, der er chef for 330 hjemmeværnssoldater i Hjemmeværnsskvadron Ringkøbing.

forsvaret. Det førte mig til et hjemmeværnsinfanterikompani i København, og her blev alle mine fordomme om Hjemmeværnet gjort til skamme. Det, jeg så, var så spændende og givende, at jeg tænkte: Det dér må jeg prøve, fortæller Mette.

Som frivillig fik hun mere blod på tanden og søgte derfor ind på Løjtnantsuddannelsen, som bl.a. gav hende tjeneste ved Gardehusarregimentet. Efter en afstikker til civil som efterretningsanalytiker ved politiet søgte hun for ca. halvandet år siden jobbet ved Hjemmeværnsdistrikt Nordjylland og fik det.

- Når der bliver sagt 'du skal' i det faste system, ja så gør man det selvfølgelig. Sådan er det ikke altid med de frivillige, hvor der kan komme noget i vejen, og de f.eks. prioriterer familien først eller måske ikke kommer, hvis de har haft en hård dag på jobbet. Det er sådan nogle ting, man som officer må føre sig ud af, siger Mette og tilføjer:

- En øvelse som HUGIN er blevet uhyre relevant i en tid, hvor Rusland er blevet en klart defineret fjende, og alle taler om spioner, agenter og kritisk infrastruktur. Hver enkelt hjemmeværnssoldat er jo en sensor, fordi han kan holde ude i sit nærområde, hvor han har lokalkendskab, og så melde ind. Og som situationen er i dag, er det helt sikkert relevant at få den disciplin øvet og gjort alle opmærksomme på, at de faktisk hver især er en sensor, der kan bidrage til sikkerheden med nyttige meldinger.

Lugter lidt af virkelighed

Blandt de mange frivillige hjemmeværnsofficerer, der deltog i HUGIN, finder vi kaptajn Jimmy Gudmann, der er chef for 330 hjemmeværnssoldater i Hjemmeværnsskvadron Ringkøbing. Han er også tilfreds med de frivilliges indsats og motivation under HUGIN.

- I Hjemmeværnet er det bare

sådan, at når vi bliver bedt om at løse noget, der bare ligner reelle, skarpe opgaver, ja så er folk klar. Under HUGIN blev det realistisk, fordi du her havde noget helt konkret at kigge efter. Når du som menneske ved, hvad du skal kigge efter, ja så øger det sandsynligheden for, at du ser det, siger Jimmy Gudmann.

Han fortæller, at de frivilliges tjenesteiver er særligt stor, når det handler om at støtte politiet og Forsvaret.

- Når vi har sådan en øvelse, der lugter af det, vi skal i virkeligheden - det kan de frivillige bare rigtig godt lide, og det motiverer mine medlemmer til at komme til hjemmeværnstjeneste. Da vi gennemførte en ny og revideret Opmærksomhedsuddannelse op til øvelsen, kom der folk, som jeg ikke har set i flere år, og under øvelsen var der frivillige, som dagligt sendte mig positive sms'er med beskeder som: 'Her sker ikke noget. Alt er roligt - men jeg er på plads', siger Jimmy Gudmann og tilføjer:

- Som Hjemmeværn er vi sat op og trænet som militær organisation, og vi har derfor et skarpt fokus på den konkrete opgave, vi er sat til at løse. I

”

Når vi har sådan en øvelse, der lugter af det, vi skal i virkeligheden - det kan de frivillige bare rigtig godt lide, og det motiverer mine medlemmer til at komme til hjemmeværnstjeneste. Da vi gennemførte en ny og revideret Opmærksomhedsuddannelse op til øvelsen, kom der folk, som jeg ikke har set i flere år.

Kaptajn Jimmy Gudmann

”

Jeg er ikke umiddelbart vant til at have en snitflade med de frivillige i Hjemmeværnet, men jeg må sige, at HUGIN har åbnet mine øjne for, at Hjemmeværnet bestrider en utroligt vigtig opgave lige nu.

Kaptajn-R Stephan Arnold

relation til HUGIN har den skærpede situation i Ukraine givetvis også haft betydning for motivationen, da man kan relatere sig til opgaven. Vi følger jo med i pressen og ved jo godt, hvad der sker rundt omkring.

Tilfældighedernes spil

Som andre officerer kender kompagnichefen også til udfordringer med kamptræthed, når antallet af øvelsesdøgn runder 14-16 stykker.

- Under HUGIN kan det være lidt en tilfældighed, om man så momenterne, når de var i området. Opmærksomhedsøvelser er generelt ret stillestående, og hen mod slutningen spurgte nogle af deltagerne da også, om der ikke snart begyndte at ske noget. Men i virkeligheden er det blot en del af øvelsen at kunne holde koncentrationen og fokus på opgaven. Og så være i, at der ikke sker noget, siger Jimmy Gudmann.

Han peger på, at hyppig og kontinuerlig kommunikation til personellet er en af de knapper, man kan skrue på for at holde motivationen intakt.

- Jo længere øvelsen skred frem, jo flere meldinger kom der heldigvis også fra Hjemmeværnsdistriktet. De meldinger delte jeg straks med

personellet, så de ikke fik en opfattelse af, at der var radiotavshed i 14 dage, men at vi udfyldte vores rolle. Det kunne være en lille luns i forhold til farven på en bil, oplysninger om observationer eller andre opdateringer, der kunne være med til at holde motivationen oppe, siger Jimmy Gudmann.

Daglig chef for 70 ansatte

Han har været frivillig i Hjemmeværnet siden 1992 og har bestridt stort set alle poster i kompagniet. I denne omgang har han været kompagnichef i halvandet års tid. Til daglig er han Senior Maintenance Manager i en stor dansk fødevarer virksomhed og chef for 70 mand.

- De seneste 16 år har jeg haft lederjob på tre forskellige fabrikker. Jeg har i den grad kunnet bruge tingene på tværs af hinanden, og et langt stykke ad vejen er det ledelsesmæssige aspekt det samme. Blot er det frivillige mennesker, jeg er chef for i Hjemmeværnet, som - må jeg indrømme - efterhånden er blevet en livsstil for mig, siger Jimmy Gudmann.

En øvelse i contra-spionage

Alt imens Jimmy Gudmann har arbejdet med frivillige soldater det meste af sit liv, forholder det sig anderledes med HUGINs projektofficer, Stephan Arnold. Han er kaptajn af Reserven og har i en årrække været tilknyttet Ark-tisk Kommando som logistikofficer. Siden starten af året har han desuden hjulpet Hjemmeværnsdistrikt Midt- og Vestjylland med en række projekter - heriblandt øvelse HUGIN 2023.

- Jeg er ikke umiddelbart vant til at have en snitflade med de frivillige i Hjemmeværnet, men jeg må sige, at HUGIN har åbnet mine øjne for, at Hjemmeværnet bestrider en utroligt

vigtig opgave lige nu. Det havde jeg nok ikke set, hvis jeg ikke var blevet projektofficer på øvelsen. HUGIN er en kontraspionage-øvelse, og det er der i og for sig ikke andre end Hjemmeværnet, der tager sig af, siger Stephan Arnold.

Siden 2008 har han arbejdet med kollektiv trafik og bl.a. været regionschef i Arriva med ansvar for 600 mand og et budget på 400 mio. I dag ejer han konsulentvirksomheden Saconco, der arbejder med digitalisering af passagerinformationer.

- Da jeg kom hjem fra en udsendelse til Kosovo overvejede jeg at søge ind på HO. Men der var ansættelsesstop, og da jeg følte efter, valgte jeg i stedet at gå en civil karrierevej. Ikke fordi jeg ikke holder af arbejdspladsen, at opgaverne ikke er interessante, eller jeg ikke holder af kollegerne - det er jo faktisk lige netop på grund af dem, at jeg søger ind igen og igen og svinger som et pendul mellem Forsvaret og mit civile erhverv. Men Forsvaret hælder jo til sinuskurver, hvor man skiftevis har ansættelsesstop og næsten lukker helt ned på grund af dårlig økonomi til den modsatte ende med store hvervekampagner, hvor man i vildskab søger efter folk. Det var en af grundene til, at jeg som 24-årig satte et kæmpestort spørgsmålstegn ved, om Forsvaret var en virksomhed, jeg ville være en fast del af, siger Stephan Arnold, der i stedet valgte at tage en HD i ledelse og forfølge en civil karriere.

Øvelse HUGIN blev fra den 11. til 23. april gennemført i hele Hjemmeværnsdistrikt Midt- og Vestjylland, som er sammenfaldende med Midt- og Vestjyllands Politi, der med sine 9.500 kvadratkilometer er landets største politkreds. ■

**Fordelagtige
forsikringer
til kadetter**

Vælg Tryg og få ekstra **fordele**

HOD har en attraktiv aftale med Tryg om forsikringer til medlemmerne. Aftalen giver dig fordele og services, som er med til at gøre din hverdag tryg.

Vælg os og få blandt andet:

- hurtig hjælp døgnet rundt
- særlig rabat på forsikringer gennem aftalen
- Tryg ID – Døgnåben rådgivning til identitetsmisbrug på nettet
- mulighed for bonus fra Trygs hovedejer, Tryghedsgruppen
- en skræddersyet studievenlig Indbo

Læs mere på tryg.dk/partner/hod eller ring til os på 70 33 25 25.

Det handler om at være

I NATO-UDVIDELSENS BRÆNDPUNKT

Finlands og – formentlig – Sveriges kommende optagelse i NATO bliver en massiv styrkelse. Det vurderer oberst Carsten Hasenfuss, der sidste år kom til Stockholm som den første danske forsvarsattaché i Norden i over 20 år. Han er akkrediteret til alle Danmarks tre nordiske naboer.

TEKST NIELS-BIRGER DANIELSEN FOTO SARA SKYTTE

Privat bor Carsten Hasenfuss i en lejlighed i Gamla Stan - Stockholms historiske bymidte - i gåafstand fra den danske ambassade. Undervejs til og fra arbejde passerer han bl.a. forbi Rigsdagsbygningen.

OBERST CARSTEN HASENFUSS ER DANSK FORSVARSATTACHÉ i Sverige, Norge og Finland. Da Officeren er i Stockholm i begyndelsen af maj, er obersten netop kommet tilbage fra et besøg i Finland. Det har gjort indtryk på ham og mindet ham om, at landet med sin 1.300 kilometer lange grænse mod Rusland er i særklasse blandt de fire nordiske lande, når det gælder forsvarsvilje.

- Jeg besøgte en kæmpe bunkerfacilitet i Helsinki, der blot er et af 55.000 større og mindre bunkeranlæg eller lignende i landet, fortæller Carsten Hasenfuss.

- Det er konstant på 72 timers beredskab og har plads til 6.000 mennesker – inkl. sengefaciliteter og toiletter. Til daglig fungerer det paradoksalt nok som idrætsfacilitet og legeplads og er indrettet sådan.

Han finder landets beredskab helt enestående.

- Når man f.eks. bygger et nyt hus i Finland, så er det et krav, at der også skal være en shelterfacilitet på en vis procentdel af bygningens areal.

Han fornemmer ingen frygt hos den enkelte finne – blot en holdning i retning af: 'sådan har vi indrettet os'.

- Der er en anden tilgang til og forståelse af vilkårene iboende i den enkelte finne, mener attachéen, der tiltrådte posten for et halvt år siden.

Finland er det eneste nordiske land, der har honoreret NATO's opfordring til at bruge 2 pct. af bruttonationalproduktet (BNP) på Forsvaret. Det betyder dog ikke, at Carsten Hasenfuss i den forbindelse hører kritik i retning af, at 'det er for dårligt, at Danmark roder rundt med et forsvarsbudget på under 1,4 pct.'.

- På nogle områder er Danmark ikke 'lillebror', men 'storebror'. Vi er i Danmark stærke inden for innovation og forskning. Danmark har i forhold til de andre nordiske lande en mindre, men meget kapabel og højteknologisk forsvarsindustri. Vi har også en force i, at Sverige og Finland bruger os til rådgivning vedrørende NATO-forhold og -procedurer.

Arktis som topprioritet

Indtil nu har Danmark – som Sverige

og Finland – haft Østersø-regionen som hovedfokus, men i maj tilkendegav fungerende forsvarsminister Troels Lund Poulsen, at hensynet til Arktis vil komme i front i den kommende forsvarsforligsperiode.

- Langt det meste af den russiske Nordflåde er allerede samlet ved Murmansk, og kapaciteter i Østersøen kan forventes at blive flyttet derop, beretter Carsten Hasenfuss.

Overvågning i Arktis over og under vandet vil derfor være en topprioritet.

- Det gælder landbaseret overvågning (radar), overvågning fra satellitter og skibe samt fly og droner. Norge har f.eks. ubåde og Sverige en meget moderne flyovervågningskapacitet. Overvågning i Nordatlanten ved overfladeskibe er nok Danmarks stærkeste kort i kraft af Thetisklasse-inspektionsskibene, og geografien har naturligvis stor betydning - den lige linje fra Danmark over Færøerne til Grønland.

Endelig er der Folketingets Arktispakke fra 2021 med dens fokus på 'højteknologiske ubemandede systemer og kapaciteter', det vil sige især satellit- og dronebaseret overvågning.

- Det kan også godt tænkes at blive prioriteret i det kommende forsvarsforlig, vurderer forsvarsattachéen og tilføjer, at det er vigtigt at få prioriteterne samordnet og koordineret.

Det gælder ikke blot vedrørende Sverige og Finland, der ikke hidtil har været aktører i Arktis i større stil, men også med USA og Canada. Samtidig mener han, at det finske og formentlig snarlige svenske NATO-medlemskab vil gøre overvågning af Østersøen nemmere.

Forskellene i udgangspunkt

Indtil Carsten Hasenfuss tiltrådte stillingen i september 2022, havde Danmark ikke haft forsvarsattachéer i Skandinavien i over 20 år.

Beslutningen blev taget før Ukraine-krigen og har altså ikke direkte sammenhæng med den. Men de nordiske regeringer ønskede et tættere samarbejde – også på forsvarsområdet, siger han.

- Jeg havde det godt i min tidligere

”

Der er en anden tilgang til og forståelse af vilkårene iboende i den enkelte finne. Når man f.eks. bygger et nyt hus i Finland, så er det et krav, at der også skal være en shelterfacilitet på en vis procentdel af bygningens areal.

Oberst Carsten Hasenfuss

stilling i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI). Derfor havde jeg ikke blikket rettet mod udlandet, men oplever det lidt som en appelsin i turbanen, at jeg kunne bruges i dette job.

Selv om landene har nær sam-hørighed, er udfordringerne ved at inkorporere de to nye lande i NATO betydelige.

- Forsvar og totalforsvar er organiseret forskelligt i Danmark, Sverige og Finland. I Danmark forholder vi os meget til NATO's styrkemål - Finland og Sverige til deres territorialforsvar, d.v.s. det, vi kender som NATO-pagtens Artikel 3, understreger Hasenfuss.

- Det har betydning for beredskab, organisation, taktik, logistik m.m. Det handler om at få Sverige og Finland ind på det spor, hvor vi laver operative overvejelser om og planlægning af, hvordan vi samtænker ressourcer og enheder etc. Til gengæld kan vi lære noget af dem om, hvordan man klarer sig selv.

De to lande har til gengæld brug for at lære, hvordan man modtager opfølgestykker og videretransporterer dem.

- Det er en type planlægning, vi i Danmark har bevist os gode til. De har ikke et logistisk setup til - eller erfaring med - at flytte store enheder i deres store lande.

NATO vil dog blive voldsomt styrket med Sverige og Finland.

- De vil i udgangspunktet styrke stabilitet og sikkerhed i Norden. De to lande har heller ikke det samme presserende beskyttelsesbehov, som det er tilfældet med flere andre af de senest optagne NATO-lande, påpeger forsvarsattachéen.

Finland og Sverige har desuden den styrke, at de som hidtil alliancefri lande med stærke territorialforsvar gennem generationer har opbygget store forsvarsindustrier.

Møder og netværksarbejde

For oberst Hasenfuss afhænger forløbet af en arbejdsuge af, hvad der aktuelt sker, og i hvilket af de tre lande, han er akkrediteret til, han befinder sig.

- Jeg begynder og slutter alle dage med læsning af nyheder inden for forsvarsområdet - både generelt og for hvert af de tre lande. Jeg laver en del planlægningsarbejde her på ambassaden og holder møder med forsvarsministerierne og andre samarbejdspartnere i landene. Jeg holder også møder med forsvarsindustrielle virksomheder - både danske og nordiske. Her bliver det ind imellem aktuelt, at ambassadør Kristina M. Beckvard bebor de tre øverste etager af 'Danmarks Hus', den seks etager høje, relativt smalle ambassadebygning på det centralt beliggende Jakobs Torg. Den nederste af de tre etager er en slags 'blandet zone', for den bruges - selv om den er en del af ambassadørboligen - i en del tilfælde til formelle møder og repræsentative arrangementer.

- Jeg besøger i mit job forsvarsinstitutioner og militære enheder og har netop været til stede ved den store svenske øvelse 'Aurora' - en værnssælles øvelse med næsten 30.000 deltagere. Mange internationale enheder deltager også, heriblandt danske, fortæller Carsten Hasenfuss. Han er medlem af foreningen af forsvarsattachéer i Stockholm, der laver en del faglige arrangementer.

- Det giver netværk, og det er det, jeg lever af. Hvis jeg f.eks. har noget, jeg skal foretage i forbindelse med Norge, går jeg typisk til min norske kollega og beder om oplysninger om, hvordan jeg f.eks. skal gribe det an, hvem jeg bør søge møder med etc. Rigtig meget handler om Ukraine - f.eks. når større pakker med våben-donationer skal koordineres. Endelig er der særlige, lidt mere eksklusive briefinger i ministerierne - typisk af ministeriernes direktører - specielt om Ukraine.

- I den henseende er det værdifuldt, at et land er repræsenteret med en attaché, for her får man oplysninger, man sjældent får på afstand, oplyser Hasenfuss.

Opgraderingen af de nordiske forbindelser viser sig også i, at danske forbindelsesofficerer er blevet placeret ved forsvarskommandoerne i Stock-

holm og Oslo. Det er henholdsvis Ken Nielsen og Mogens Christens, begge kommandørkaptajner.

- De står for det operative niveau, mens jeg står for det ministerielle: Jeg er udsendt af Udenrigsministeriet, men arbejder for Forsvarsministeriet, uddyber forsvarsattachéen.

- Det handler om den del af arbejdet, der skal omsætte hensigter til konkret planlægning og handlinger. Samarbejde om luftovervågning og afvisningsberedskab bliver f.eks. intensiveret.

Et nyligt udslag af dette var, da et russisk fly den 21. april blev afvist og eskorteret væk fra dansk luftrum øst for Bornholm af både danske og svenske jagerfly.

Afskrækkelse skal være afpasset

Med udsigten til, at Norden bliver et stærkt militært område for NATO, betoner Carsten Hasenfuss, at man må holde en balance.

- Man skal have en afskrækkelses-effekt, men må have respekt for, at Rusland kan se det som en trussel. Man må forholde sig til, at afskrækkelsespotentialer skal være afstemt med den trussel, man står overfor - og hvordan det bliver opfattet. Man må tage højde for, at der kan være en anden russisk vurdering.

Bemærkningerne var et svar til, at Hasenfuss blev bedt om en kommentar til en analyse af den amerikanske professor John R. Deni fra U.S. Army War College i tidsskriftet Atlantic Council. Deni foreslår, at der skal etableres et divisionshovedkvarter, Multinational Division High North, i Finland med en stærk permanent bemanning og en lufttaktisk kommando i Sverige med navnet Combined Air Operations Centre for the High North. Carsten Hasenfuss vil ikke kommentere hensigtsmæssigheden af et sådant hovedkvarter.

- Drøftelser om forskellige scenarier for NATO's kommende styrkestruktur foregår løbende, siger han.

- De fire nordiske forsvarschefer er enige om ønsket om at få det samlede Norden underlagt den samme NATO-kommando, men ellers går vi stille med dørene. Det er en fælles

Forsvarsattachéen i de repræsentative lokaler i ambassadørboligen i etagen lige over ambassaden. De bliver ind imellem brugt til møder og repræsentative begivenheder.

beslutning, at vi ikke begiver os ud i spekulationer, før Sverige er endeligt med i alliancen – og heller ikke før NATO's øverstbefalende i Europa (SACEUR) har givet sin anbefaling og et direktiv.

Topmøde forude

Om knap en måned indtræffer en begivenhed, som forsvarsattachéen ser spændt frem imod. Det er NATO-topmødet i Vilnius, Litauen, den 11.-12. juli.

- Der er nok alles håb og forventning, at vi senest der endeligt kan byde Sverige med i alliancen som den 32. medlem, erklærer han.

- Det bliver nok også et topmøde, hvor fortsat støtte til Ukraine gentages, og hvor der vil blive drøftelser om, hvad der skal til for at komme tilbage til en situation i Europa præget af stabilitet og sikkerhed for alle. ■

CARSTEN HASENFUSS

Født 1965 i Virum, opvækst på Københavns Vestegn.

- 1986: Student fra Falkonergårdens Gymnasium. Samme år værnepligt ved Gardehusarregimentet, derpå sergent.
- 1993: Officer fra Hærens Officersskole. Derpå frem mod 2002 geleddtjeneste ved Den kongelige Livgarde – afbrudt af en periode som udsendt i Kosovo.
- 2003-05: Chef for Den taktiske Efterretningssektion, Forsvarsakademiet.
- 2005-07: HR-konsulent i Forsvarsministeriet (udstikker for officerer i Hæren).
- 2007-15: Andre stillinger i Forsvarsministeriet med hovedvægt på HR – afbrudt af seks måneder som udsendt til den NATO-ledede Resolute Support Mission (RSM) i Afghanistan.
- 2015-22: Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI), senest chef for Afdelingen for Internationalt og Industrielt Samarbejde.
- 2022: Forsvarsattaché i Stockholm – akkrediteret Sverige, Norge og Finland.

TØVENDE FARVEL TIL ARVESØLVET

En ubunden rolle som markant aktør i FN og international mægler er indbegrebet af svensk militær neutralitetspolitik. Først da kollektivt forsvar blev et uomgængeligt tema, opgav Sverige alliancefriheden. Jacob Westberg, Försvarshögskolan i Stockholm, følger i ny udgave af sin bog *Svenska säkerhetsstrategier* forløbet trin for trin.

TEKST NIELS-BIRGER DANIELSEN FOTO SARASKYTTE

DA SVERIGES REGERING I MAJ SIDSTE ÅR BESLUTTEDE AT SØGE OM NATO-MEDLEMSKAB sammen med Finland, var det en revolutionerende politisk ændring. I over 200 år havde Sverige holdt sig uden for krig gennem en konsekvent neutralitetspolitik.

Selv efter udbruddet af Ukraine-krigen faldt det svært for især socialdemokraterne at opgive den alliancefri linje, 'der har tjent os så vel', som den faste formulering lød. Konklusionen blev da også først draget, efter at enhver anden udvej var blevet analyseret og fundet ufarbar.

Den strategisk set fuldstændig nye situation er, at forsvaret af det nationale territorium begynder ved grænserne fra 1600-tallet, da Sverige var en stormagt. Finland, Estland og det meste af Letland var dengang svenske.

- Sverige er nu en del af et strategisk område, der strækker sig til Østersøens sydlige kyster og indbefatter de baltiske lande, siger Jacob Westberg i et interview med Officeren.

Han er universitetslektor og docent på Försvarshögskolan i Stockholm - det svenske forsvarsakademi.

Samtalen med Sanna Marin

At det holdt hårdt at nå frem til konklusionen fremgår bl.a. af, at socialdemokraten Magdalena Andersson, dengang statsminister, den 8. marts 2022 afviste en svensk NATO-ansøgning med det argument, at en sådan 'yderligere ville destabilisere Europa'. Det var to uger efter det russiske overfald på Ukraine den 24. februar.

Til sammenligning havde Finlands præsident, Sauli Niinistö, lige efter nytår vakt international opsigt ved på tv at indskærpe, at Finland forbeholdt

sig den mulighed at tilslutte sig NATO. Det var en reaktion på den russiske militære optræning mod Ukraine.

Det fremgår af Jacob Westbergs bog, *Svenska säkerhetsstrategier*, der for nylig udkom i en gennemrevideret 3. udgave på forlaget Studentlitteratur.

Tingene var allerede i opbrud på tidspunktet for Magdalena Anderssons udtalelse. Hun havde nogle dage før besøgt Helsinki og haft samtaler med præsident Niinistö og statsminister Sanna Marin.

"Marin skal (...) have indskærpet betydningen af, at man fra svensk side forstod den finske befolknings stærke uro," skriver Jacob Westberg i sin bog.

"Marins tilsyneladende åbne indstilling til NATO-medlemskabet skabte uro i den svenske regering. (...) Den 30. marts meddelte Andersson (...), at

hun ikke udelukkede et NATO-medlemskab.

De borgerlige partier Liberalerna, Moderaterna, Kristdemokraterna og Centern var i årevis gået ind for en svensk NATO-ansøgning. Det viser, i hvor høj grad den alliancefri politik var arvesølv i det socialdemokratiske projekt."

Strategisk stillet som en ø

Neutraliteten under Den kolde Krig var baseret på et stærkt forsvar. Så sent som i 1997 var det svenske budget på 2 pct. af bruttonationalproduktet (BNP), mens det i dag – i lighed med Danmarks – ligger under 1,5 pct.

- Så det, der er situationen nu, er, at vi skal op igen fra et usædvanlig lavt niveau, siger Jacob Westberg med henvisning til den fælles NATO-målsætning om 2 pct. af BNP.

Analysen af Sveriges stilling havde været uændret, siden den blev formuleret af kong Carl XIV Johan i første halvdel af 1800-tallet.

- Landet var strategisk set som en ø, fordi ingen stormagt behøvede at passere Sverige i en militær konflikt med en anden stormagt, forklarer Jacob Westberg.

I 1950'erne lagde regeringen sig fast på den såkaldte marginaldoktrin: Man skulle have et tilstrækkeligt stærkt forsvar til at kunne afskrække en stormagt fra at angribe under en storkrig. Rationalet var, at en stormagt aldrig ville kunne afse andet end en marginal del af sine væbnede styrker til et sådant angreb, fordi kerneressourcerne ville skulle bruges mod hovedmodstanderen.

Alliancefri alliancepolitik

Berlinmurens fald i 1989 blev skelsættende. Forsvarspolitikken kom til at minde meget om den danske, idet store dele af territorialforsvaret blev afviklet, samtidig med at et indsatsforsvar blev opbygget. Ligesom Danmark deltog Sverige i de NATO-ledede styrker i bl.a. Bosnien, Kosovo og Afghanistan.

Efter den russiske annekstion af Krim i 2014 svingede pendulet tilbage mod territorialforsvaret.

- Det viste sig nu, at bevæbnet neutralitet er bedre en ubevæbnet neutralitet, bemærker Jacob Westberg.

De organisatoriske rammer var/er multilaterale: NATO's Partnerskab for Fred (PfP), et særlig nært samarbejde med Finland, bilaterale aftaler, den britisk ledede *Joint Expeditionary Force* (JEF) og - siden 2009 - i *Nordic Defence Cooperation* (NORDEFKO), der består af de fem nordiske lande.

I den nye situation var et voksende dilemma, at Sverige fortsat søgte løsninger gennem den veletablerede fremgangsmåde. 'Alliancefri alliancepolitik' blev det ironisk kaldt.

"Det NATO, som man fra socialdemokratisk side (...) ville samarbejde med, var det partnerskabende og krisehåndterende NATO, ikke de dele af NATO-samarbejdet, som handlede om kollektivt forsvar," skriver den svenske forsker.

Alternativerne var væk

NATO-ansøgningen bundede ifølge Westberg i, at Sverige, efter at Finland havde afvist en svensk-finsk alliance som et alternativ til NATO, stod uden andre handlemuligheder.

Man så hurtigt bort fra EU, fordi unionen mangler forudsætninger for at udvikle et kollektivt forsvar. Et bilateralt samarbejde med USA var heller ikke muligt, da USA udelukkende giver sine sikkerhedsgarantier i Europa gennem NATO.

Heller ikke en nordisk løsning var mulig på grund af Danmarks og Norges NATO-medlemskab. I øvrigt kan Norden heller ikke i fremtiden få nogen specifik rolle som militær aktør.

- I Estland er Storbritannien rammenation for NATO's eFP-styrke, i Letland er det Canada, i Litauen Tyskland og i Polen USA. Det betyder, at der i en situation med truende konflikt bliver tale om en multilateral styrke med stormagter involveret. Norden og NORDEFKO kan ikke etablere en isoleret nordisk løsning for et kollektivt forsvar, pointerer Jacob Westberg.

Velegnet baseområde

Ifølge lektoren vil det først efter den endelige optagelse blive klart, hvilke

”

I Estland er Storbritannien rammenation for NATO's eFP-styrke, i Letland er det Canada, i Litauen Tyskland og i Polen USA. Det betyder, at der i en situation med truende konflikt bliver tale om en multilateral styrke med stormagter involveret. Norden og NORDEFKO kan ikke etablere en isoleret nordisk løsning for et kollektivt forsvar.

Jacob Westberg

Jacob Westberg er universitetslektor og docent på Försvarshögskolan i Stockholm – det svenske forsvarsakademi.

svenske kapaciteter der bliver efter-spurgt.

"(Men) det virker meget troligt, at Sverige vil få forespørgsler om bidrag til rotation af landtropper i udsatte NATO-lande i vores eget nærområde. Sverige har også gode muligheder for at bidrage til søovervågning og informationsindhentning over, på og under havoverfladen i Østersøen," skriver han i bogen og tilføjer under interviewet:

- Mens Danmark, Finland og Norge er ved at indføre de amerikanske F35-kampfly, holder Sverige fast ved SAAB JAS 39 Gripen-jageren, der blev taget i brug i 1996. Den indgår også i Ungarns flyvevåben. Jeg finder det nærliggende, at de ungarske JAS'er nu får selskab af de svenske – f.eks. i NATO's flypatuljering over de baltiske lande.

Han betragter Sverige – sammen med det centrale og sydlige Norge – som et oplagt baseområde.

- F.eks. ligger Östersund inde i midten af Den skandinaviske Halvø og er beskyttet af fjeldområder mod både øst og vest, så lufthavnen her vil være velegnet til flyvning af forsyninger til både de arktiske områder og Baltikum.

Sverige har – som Danmark – indgået en *Defence Cooperation Agreement* med USA.

- Forhandlinger er i gang, og meget tyder på, at der kommer en aftale om forhåndsoplagring af NATO-materiel i Sverige, vurderer Jacob Westberg.

Trelands-division i Lapland

Det mest nyskabende kunne blive et integreret svensk/norsk/finsk forsvar af grænsen mod Rusland i Norge og Nordfinland. Jacob Westberg refererer i sin bog en analyse af den tidligere norske forsvarschef, Sverre Diesen:

"Militærstrategisk udgør Finland, Norge og Sverige ifølge Diesen en naturlig geopolitisk enhed. (...) Dette gør det (...) både muligt og nødvendigt at skabe strategiske synergieffekter."

Diesen slår til lyd for fælles operationsplanlægning. I et interview i oktober 2022 fulgte socialdemokraten Peter Hultqvist, formand for den svenske Riksdags forsvarsudvalg, op med at foreslå, at de tre landes hærstyrker skal samordnes, så de i praksis fungerer som én hær enhed.

"Et sådant samarbejde kan eksempelvis organiseres gennem oprettel-

sen af en flernational division sammensat af finske, norske og svenske brigader," skriver Jacob Westberg.

Tanken ligger ikke langt fra et nyligt forslag af professor John R. Deni, U.S. *Army War College*, om etablering af et divisionshovedkvarter i Finland med en stærk permanent bemanning og en lufttaktisk kommando i Sverige.

Rusland ville givetvis se en sådan disposition som en skærpet trussel – en slagkraftig NATO-styrke blot 250 kilometer fra landets nukleare gen-gældelseskapacitet på Kola-halvøen.

- Rusland har truet med at reagere med øgede nukleare kapaciteter. Jeg forestiller mig, at Finland ville sige ja til et sådant hovedkvarter. De har voldsomme erfaringer med udebleven hjælp, siger Westberg med henvisning til den finsk-russiske Vinterkrig 1939-40.

- Jeg har ikke hørt om nogen særlig drøftelse i Sverige af spørgsmålet, men det ligger i svensk praksis at spørge 'Hvordan kan vi bedst muligt hjælpe?', når vi først er med.

Han forventer i det hele taget, at Sverige vil indstille sig på en ny virkelighed og lægge vægt på at gøre en effektiv indsats som en god samarbejdspartner. ■

EAGLE

Dokumenteret pålidelighed for en lang række roller

Siden 1993 har mere end 1.500 EAGLE-køretøjer i 30 versioner været i brug ved politiet og de væbnede styrker i fire nationer. Den danske Hær anskaffede sine første EAGLE I køretøjer mellem 1994 og 1997 og har brugt dem i sine missioner og Afghanistan og Irak. Den sikrer og vellykkede drift af flåden førte til senere køb af EAGLE IV og V varianterne. Mens tidligere varianter, EAGLE 1, var baseret på et HMMWV-chassis, er alle de nyere versioner baseret på det GDELS-byggede chassis af den lette taktiske DURO - platform. Samtidig blev nyttelasten

Den danske Hær har med succes opereret sin flåde af forskellige EAGLE-varianter siden 1995 herhjemme og udsendt i udlandet.

hævet fra 0,5 ton til mere end 3 tons for 4x4-versionen. EAGLE 5 6x6, der blev introduceret i 2012, tilbyder endnu højere nyttelast og volumen. Den er blevet valgt af Tyskland og Schweiz for deres pansrede Ambulancer og Taktiske Rekognoscerings Systemer.

Alle nutidens EAGLE-køretøjer deler det schweiziske fremstillede chassis og drivlinje, Cummins 6-cylindrede turbo-dieselmotor, Allison femtrins automatgearkasse og unik De-Dion-affjedring med stor aksel og høj

hjulvanding. Det patenterede rullestabilisatorsystem tillader akseldrejning og begrænser krops rulning. EAGLE's beskyttede sikkerhedscelle er lavet af højstyrke panserstål og tilbyder ballistisk beskyttelse, mine- og IED-beskyttelse i overensstemmelse med NATO STANAG 4569. Pansersættet kan suppleres med spall liner, add-on panser, RPG-beskyttelse, eksplosionsundertrykkelse og aktive beskyttelsessystemer. Det kompakte design giver det højeste beskyttelsesniveau, samtidig med at det bibeholder et gunstigt lavt masse center.

Et andet karakteristisk træk ved EAGLE køretøjet er dens fleksible layout. Hver grundlæggende konfiguration kan rumme et endnu større antal forskellige missionsmoduler og bevæbningsmuligheder. Denne tilgang gør EAGLE til en meget modulær familie af køretøjer, der samtidig tilbyder enestående komponentfællesskab mellem de forskellige versioner af DURO - platformen. En høj procentdel af kommercielle komponenter reducerer yderligere det logistiske fodaftryk og livscyklusomkostninger. Varianter, der allerede er realiseret for kunderne, omfatter de grundlæggende Patrulje- og Infanteri Mobilitets Køretøjer, Forward Observatør, IED (bortskaffelse af eksplosiv ammunition), Ambulance, Rekognoscering og Overvågning, Elektronisk Krigsførelse, Logistik, Vedligeholdelse og (militær) Politi køretøjer.

Brændstof- og vandtankere, Bjærgningskøretøjer, Mobile Kommandoposter, Brandbiler til ujævnt terræn og CBRN-rekognosceringskøretøjer

EAGLE 6x6 tilbyder ekstra nyttelast og volumen, hvilket gør den til en ideel platform til roller som Kommando og Kontrol, luftforsvar, ambulance eller rekognoscering.

er blandt de yderligere varianter, der hidtil er undersøgt. I mange tilfælde kan GDELS bygge videre på sin erfaring med sine andre køretøjsfamilier som PIRANHA 8x8 CBRN-køretøjer leveret til de schweiziske og rumænske væbnede styrker. To af de seneste versioner blev præsenteret for det internationale publikum ved Eurosatory 2022: Det kendte luftforsvarskøretøj udviklet i fællesskab med Diehl Defence og bevæbnet med IRIS-T-SLS SHORAD-missilet, og specialoperationsstyrkernes køretøj med åbent tag. Den dedikerede åbne arkitektur af EAGLE, sammen med tæt samarbejde og lokalisering, samt GDELS' livsforløbsstøtteprogram, sikrer fleksibel tilpasning til operatørernes behov langt ud i fremtiden.

Kontaktdata:

Sandra Naumburg
 Director International Business & Services Europe North
sandra.naumburg@gdels.com

KVALIFIKATIONSTILLÆG BORTFALDET

EN TJENESTEMANDSANSAT OFFICER AFTALTE MED DEN STEDLIGE CHEF, at han skulle omklassificeres til et højere funktionsniveau i eksisterende stilling. Omklassificeringen indebar blandt andet, at han skulle udnævnes til en højere grad og oppebære den dertil hørende løn. Officeren var indledningsvis tilfreds med resultatet og fik da også en mindre lønfremgang som følge af processen.

Efter nærmere overvejelse, dialog med kolleger og dialog med HOD sekretariat var officeren nødt til at genoverveje sin positive opfattelse af omklassificeringsprocessen.

Som en del af processen havde tjenestestedet nemlig ladet hans individuelle kvalifikationstillæg bortfalde, uden at dette var blevet forhandlet, endsige aftalt.

Aftalen om tillægsgennemførelse for tjenestemandsansatte officerer mellem HOD og FPS fastslår entydigt, at

- Kvalifikationstillæg er varige, medmindre andet aftales.
- Resultatet af forhandlinger om individuelle funktionstillæg og kvalifikationstillæg sendes til HOD til godkendelse...

Tjenestestedet har ikke overholdt aftalen, hvorfor HOD retter henvendelse med krav om, at myndigheden genopretter den pågældende officers kvalifikationstillæg med tilbagevirkende kraft.

Søren Wad Clausen

OFFICEREN

Nr. 3/2023, 32. årgang

ISSN: 2445-5326
Fagbladet Officeren er udgivet af Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD)
Borupvang 2B, 2. tv
DK-2750 Ballerup
Tlf. +45 3315 0233
Fax: +45 3314 4626
www.hod.dk
Facebook: Hovedorganisationen af Officerer i Danmark

Ansvarshavende redaktør:

Oberstløjtnant Niels Tønning
+45 2237 3966
niels@hod.dk

Redaktør:

Pressechef Vickie Lind
+45 5159 0742
vickie@hod.dk

Grafisk design:

Gregorius DesignThinking

Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

Annoncer:

Ocean Design ApS
Dragstrupvej 12, Dragstrup
3250 Gilleleje
Annoncechef Casper Aistrup
cha@oceanmedia.dk
+45 3154 0300

Annoncepriser:

1/1 side: kr. 9.450
1/2 side: kr. 5.850
1/4 side: kr. 3.500
1/8 side: kr. 2.350
Priserne er inkl. 4 farver.

Redaktionen forbeholder sig ret til at afvise annoncer, der strider mod bladets tone og ånd.

Deadline for indlæg og annoncer:

Blad nr. 4/2023: 7. august
Som udkommer: 6. september
Blad nr. 5/2023: 25. september
Som udkommer: 25. oktober
Blad nr. 6/2023: 13. november
Som udkommer: 13. december

Abonnement: 828,- kr. pr. år.

Redaktion afsluttet den 6. juni 2023.

Kontrolleret oplag: 5.122 i perioden 1. juli 2017 - 30. juni 2018

Fagbladet Officeren er via trykkeriet Jørn Thomsen Elbo A/S certificeret efter følgende internationale standarder: ISO 14001 miljøcertificering, ISO 9001 kvalitetscertificering, FSC-certificering og SvaneMærket. Magasinet er trykt på miljørigtigt papir med vegetabiliske farver.

6

- I øjeblikket bruger vi meget krudt på at vedligeholde bygningerne, fordi de simpelthen bliver brugt til noget andet, end de egentlig er lavet til.

Henrik Graven Nielsen,
oberst

Læs: Mens vi venter på milliarderne